

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΤΗΙ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ

ΒΑΣΙΟΥ ΣΚΟΡΔΕΛΗ, π. Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΑΛΕΞΙΟΥ ΖΑΜΑΡΙΟΥ Διευθυντοῦ τῶν Ζαριφείων Διδασκαλείων ἐν Φιλιππουπόλει, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Δ. ΓΡΑΦΕΙΑΔΟΥ, ὑποδ. τοῦ Ὁρφανοτροφείου Χατζηκώστα

ΕΝ ΤΗΙ ΗΜΕΔΑΠΗΙ

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προπληρωτέα

δραχ. 6

Παρακαλοῦμεν τοὺς καθυστεροῦν-
τας νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν ἐν
συστημένῃ ἐπιστολῇ.

ΥΠΟ

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας, καὶ εἰδικῶς τῆς παιδαγωγί-
κῆς, πρώην γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν
σχολείων τοῦ Κράτους, μέλους τακτικοῦ τοῦ ἐν
Γερμανίᾳ συλλόγου τοῦ πρὸς διὰδοσιν τῆς
ἐπιστημονικῆς Παιδαγωγικῆς κλπ.

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Ἀναγνωστοπούλου ἀριθ. 16.

ΕΝ ΤΗΙ ΑΛΛΟΔΑΠΗΙ

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προπληρωτέα

φρ. χρ. 7

Ἀποστέλλεται διὰ συστημένης
ἐπιστολῆς εἰς μονόγλωσσα γραμ-
ματόσημα Τουρκίας (5 γρ. 1 φρ.

Ἀριθ. 25 καὶ 26 Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Φεβρουαρίου 1894. Ἔτος Β'.

Ο Κ. ΧΑΡΙΣΙΟΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΣ, ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ ΩΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

« Ἀφιεροῦται

τοῖς τε προῖσταμένοις τῶν Ἑλληνικῶν
πραγμάτων
ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτοῖς
ὡς ὑπόμνησις τοῦ νὰ προσέχωσιν εἰς τὴν
ἐκλογὴν τῶν ὀργάνων
τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ
καὶ τοῖς
Διδασκάλοις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ
ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτοῖς
κατὰ τὸν διδασκαλικὸν αὐτῶν βίον ὡς
τέλειον καὶ ἀμώμητον παράδειγμα
ἀποτροπῆς»

Τοιαύτην σοφὴν συμβουλὴν ¹⁾, ἔδωκεν ὁ κ. Παπαμάρκου, ἐν τῷ μέλλοντι μηδεὶς τῶν Κυβερνητῶν νὰ μοι ἐμπιστευθῇ δημοσίαν θέσιν, οἱ δὲ διδάσκαλοι νὰ ἔχωσιν ἐμὲ ὡς παράδειγμα ἀποτροπῆς !! Καὶ διατί ; Καὶ δι' ἄλλας μὲν ἐμοῦ κακίας, ἀλλὰ μάλιστα διότι «οὐδέποτε εἰς οὐδὲν Πανεπιστήμιον φοιτήσας καὶ οὐδέποτε οὐδεμιᾶς ἐπιστήμης διδάκτωρ γενόμενος» κατώρθωσα δι' ἀπάτης ἢ πλαστογραφίας νὰ καταλάβω ὑψίστας θέσεις ὡς τὴν τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δι-

¹⁾ Ὁρα Χαρισ. Παπαμάρκου, Παράρτημα Ὑθλων καὶ Πραγμάτων σελ. 1.

μοτικῶν σχολείων, τὴν τοῦ Διευθυντοῦ Διδασκαλείων κλπ. Καὶ ἂν μὲν ἀληθεύωσιν ὅσα ὁ κ. Παπαμάρκου ἔγραψε κατ' ἐμοῦ, τότε ἂς πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ἡ περιφρόνησις τῆς κοινωνίας καὶ ἡ ἀρὰ τοῦ ἔθνους δι' ὅσα κακὰ ἔπραξα εἰς αὐτό. Ἐὰν ὅμως ἀποδειχθῇ περιφανέστατα δι' ἐπισημῶν κειμένων ἀνδρῶν σοφῶν καὶ ἐναρέτων καὶ ἀλλοδαπῶν καὶ ἡμεδαπῶν ὅτι ὅσα λέγει ὁ κ. Παπαμάρκου εἶναι ψεύδη ἀναίσχυντα, εἶναι συκοφαντῖαι θρασύταται, εἶναι παραχαράξεις δημοσίων ἐγγράφων λωποδυτικά, εἶναι διαστροφὰι ἐπισημῶν κειμένων ἀκόλαστοι, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐγγράφα δημοσία ἀπευθυνόμενα εἰς ἄλλα πρόσωπα ὡς τὸ ὑπ' ἀριθ. 3164 ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου 1884 ἔγγραφον τὸ ἐπιβάλλον τὴν ποινὴν τῆς ἐπιπλήξεως εἰς τὸν καθηγητὴν κ. Γ. Δημητριάδην ὁ κ. Παπαμάρκου κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ παπᾶ ἔστρεψε ἐναντίον μου παραλιπὼν τὸ ὄνομα τοῦ καθηγητοῦ, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐγὼ εἰργάσθην πανταχοῦ καὶ πάντοτε εὐσυνειδήτως καὶ ὅτι αἱ ἐργασίαι μου ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐπληρέθησαν παρ' ἀνδρῶν, οὓς τιμᾶ καὶ γεραίρει τὸ ἔθνος ἡμῶν διὰ τὴν ἀρετὴν των καὶ τὴν σοφίαν των, τότε νομίζω ὅτι οὐδὲν ἄλλο εἶναι δικαιοῦτερον ἢ νὰ ἐφαρμοσθῇ δικαίως κατὰ τοῦ κ. Παπαμάρκου ὅτι εὐχθήσῃ αὐτὸς κατ' ἐμοῦ ἀδίκως. Ὅσον ἀμερόληπτος καὶ ἂν ἴσταται τις εἰς τὴν ἔριδα ἡμῶν ταύτην,

τὰ γεγονότα ἂ μὲλλον νὰ ἐξελέγξω, φρονῶ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ διεγείρωσι τὴν ἀγανάκτησιν ὅλης τῆς κοινωνίας, μάλιστα δὲ τοῦ προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διὰ τὴν πρωτοφανῆ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου φανερὰ ἀνώτατου ὑπαλλήλου διαπράξαντος σειρὰν ἐγκλημάτων καὶ ἔχοντος τὴν μοναδικὴν ἐν τῷ κόσμῳ θρασύτητα, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ εἶναι εἰς τὴν εἰρηκτὴν νὰ ἀσχημονῆ κατὰ τῶν πολιτῶν περιπίπτων ἀδοξίαν μεγίστην εἰς τὴν θέσιν, ἐν ἣ ἀμφιβάλλομεν ἂν θὰ εὐρεθῆ ὑπουργὸς νὰ τὸν διατηρήσῃ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν σκανδάλων διότι φρονοῦμεν ὅτι τὰ ἀξιώματα τῆς πολιτείας εἶναι γέρας τῆς ἰκανότητος καὶ ἀρετῆς οὐχὶ δὲ τῶν συκοφαντῶν καὶ παραχαράκτων καὶ ἀναισχύντων ἀνθρώπων.

Η ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑ

ἀσχημονοῦσα ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας.

Ὁ Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων κ. Χ. Παπαμάρκου ἐδημοσίευσεν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ καὶ διέδωκε διὰ χιλιάδων ἀντιτύπων καὶ εἰς τὸν ἐξῶ Ἑλληνισμὸν καὶ εἰς τὸν ἔσω περὶ τοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου, διατελέσαντος ἀνωτάτου ὑπαλλήλου ἤτοι Γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, διευθυντοῦ τῶν Διδασκαλείων Ἀθηνῶν, Λαρίσης καὶ ἀλλαχοῦ συτηγερὰν συκοφαντίαν τὴν ἐξῆς:

Ι. ΔΙΑΤΥΠΩΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑΣ

«Ὁ περὶ συστάσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου Νόμου ΧΘ' ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου 1878 ἀναγράφει ἐν ἄρθρῳ 13. «Τὸ Διδασκαλεῖον καταρτίζεται ἐκ τοῦ ἐξῆς διδασκτικοῦ προσωπικοῦ α) ἐξ ἑνὸς Διευθυντοῦ . . . β) ἐκ τριῶν καθηγητῶν ἔχοντων βαθμὸν καθηγητοῦ γυμνασίου. » Ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 14 γράφει «Τῶν καθηγητῶν οἱ μὲν δύο ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι διδάκτορες τῆς φιλοσοφίας, ἔχοντος τοῦ ἐτέρου τούτων ἀπόδειξιν εἰδικῆς σπουδῆς τῶν παιδαγωγικῶν, ὁ δὲ τρίτος τοῦ φυσικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς. Ἄλλ' ὁ κορυφαῖος οὗτος τῶν ἐν Ἑλλήσι διδασκάλων, ὡς χίριε αὐτοκαλούμενος δ' κ. Π. Π. Οἰκονόμου, εἰς οὐδὲν οὐδέποτε Πανεπιστημίου ἐφοίτησεν, οὐδέμεις οὐδέποτε ἐπιστήμης διδάκτωρ ἐγένετο καὶ οὐδέμεις οὐδέποτε ἐναίστιμος διατριβὴ αὐτοῦ ἐφάνη κατὰ τὴν ῥητὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γράμμάτων Συλλόγου (ἰδὲ ἀνωτέρω σελ. 6. 7.) (1).

1) Ἡ φράσις αὕτη «κατὰ τὴν ῥητὴν διαβεβαίωσιν

Πῶς λοιπὸν ἐναντίον τῶν νόμων τοῦ Κράτους διωρίσθη καθηγητὴς ἐν τῷ Διδασκαλείῳ; Βεβαίως ὁ τότε τμηματάρχης, ὁ συστήσας τὸν διορισμὸν αὐτὸν (Δ. Πετρίδης) καὶ ὁ τότε ὑπουργὸς (Θεόδωρος Π. Δηλιγιάννης) ἢ προσυπογράφας αὐτὸν ἢ παρῆνόμενος ἢ ἠπατήθησαν. Καὶ ἂν μὲν παρῆνόμενος, τότε εἶναι ἄξιοι δημοσίας μομφῆς ἀμφότεροι, τῶν ποινῶν δὲ τῶν ὀρισμένων ὑπὸ τοῦ ἄρθρου μὲν 487 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁ ἀρμόδιος τμηματάρχης (Δ. Πετρίδης) «ὡς παραβᾶς τὰ καθήκοντα τῆς υπηρεσίας αὐτοῦ», ὑπὸ τοῦ ἄρθρου δὲ 1 τοῦ περὶ εὐθύνῃς τῶν ὑπουργῶν ΦΗΣ. νόμου ὁ ὑπουργός. (Θ. Π. Δηλιγιάννης), ὡς προσυπογράφας Βασιλικὸν Διάταγμα διορισμοῦ, δι' οὗ παρεβιάσθη διάταξις Νόμου ΧΘ. ἢ 14 διατάξις ἂν δὲ ἠπατήθησαν, τότε αὐτοὶ μὲν εἶναι ἄξιοι δημοσίας μομφῆς ἐπὶ **κουφότητι καὶ ἀταλαιπωρίᾳ** περὶ τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ὁ δὲ ἀπατήσας ἄξιος μὲν δημοσίας κατακρίσεως καὶ τῆς τιμωρίας τῆς ἀναγραφομένης ἐν τῷ ἄρθρῳ 393 τοῦ ποινικοῦ Νόμου, ἂν ἐν γνώσει παρέστησε ψευδῆ γεγονότα ὡς ἀληθῆ, ἀποκρύψας ἢ παραπληρώσας ἀθεμίτους γεγονότα ἀληθῆ πρὸς ἴδιαν αὐτοῦ ὠφέλειαν, ἄξιος δὲ **παγκοίνου στενματισμοῦ** καὶ τῆς εἰς τοὺς **πλαστογράφους** ἐπιβαλλομένης ποινῆς συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 249 τοῦ ποινικοῦ Νόμου, ἂν ἐπέδειξε τῷ κ. Τμηματάρχῃ καὶ τῷ κ. Ὑπουργῷ πλαστὸν δίπλωμα. Ὁ χρόνος καὶ αὐτὰ θὰ τὰ ἀποκαλύψῃ. **Τὸ πρᾶγμα ὅμως εἶναι πρωτοφανὲς ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ὑφέστανται ἐν τῷ κόσμῳ κράτη εὐνομούμενα** (ὅρα Παπαμάρκου γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων Παράρτημα τῶν Ὑθλων σελ. 12.

«Οἱ δημοδιδάσκαλοι ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Βασιλείῳ λαμβάνουσιν ἄνευ οὐδενὸς ἐτέρου δραχμᾶς 150 μὲν οἱ πρωτοβάθμιοι, 120 δὲ οἱ δευτεροβάθμιοι καὶ 100 οἱ τριτοβάθμιοι, (διὰ τί ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου νὰ λαμβάνῃ 400 δραχμᾶς κατὰ μῆνα ὡς διευθυντῆς τοῦ Διδασκαλείου Θεσσαλίας); Παπαμάρκος ἐν Παράρτηματι σελ. 17.

«Ὅσον ἡ μνήμη διήκει ἐν τῷ τμήματι τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως διετέλεσαν προϊστάμενοι πρὸ τοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου πάντοτε ἄνθρωποι

τοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου (ἰδὲ ἀνωτέρω σελ. 6 καὶ 7)» ἐτέθη ὡς τελευταῖον καταφύγιον, ὡς πράττουσι πάντες οἱ ἔμπειροι λαποδοῦται προνοοῦντες νὰ ἔχωσι μίαν θύραν τῆς οἰκίας, εἰ ἢν εἰσέρχονται νὰ κλέψωσι, ἀνοικτὴν. Μᾶς παραπέμπει «ἰδὲ ἀνωτέρω σελ. 6 καὶ 7» ὅπως ἴδωμεν τί λέγεται περὶ τούτου εἰς τὴν σελίδα 6 καὶ 7 τοῦ βιβλίου του; Καὶ τί εὐρίσκωμεν; Πρόσεξε, ἀναγνώστα! Ἡ μὲν 6 σελὶς εἶναι λευκὴ, λευκοτάτη, ἄγραφος, ἢ δὲ 7 οὐδὲν περὶ τούτου γράφει, ἀπολύτως οὐδὲν. Τοιαῦτα πράγματα δὲν διαπράττει οὔτε ὁ Γιαννηναράκης οὔτε ὁ Δολφὸρος οὔτε ὁ Πρανεσίτης οὔτε ὁ Ἀντεροβγάλτης, διαπράττει ὁ γενικὸς Διευθυντῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ κράτει τῆς ἀγανακτήσεώς σου, θὰ ἴδῃς ἀκόμη χειρότερα.

2. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΩΝ ΗΚΡΟΑΣΑΜΗΝ ΕΝ Τῷ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙῳ ΕΠΙ ΕΤΗ ΔΥΟ ΕΙΣΙ ΤΑΔΕ.

α'.) Παρὰ τῷ κ. Σπ. Φιντικλεῖ. Ἐγκυκλοπαιδεία καὶ μεθοδολογία τῶν φιλολογικῶν ἐπιστημῶν. Ἐρμηνεία εἰς τοὺς Ἀριστοφάνους βατράχους.

β'.) Παρὰ τῷ κ. Κ. Κόντῳ. Ἐρμηνεία εἰς τοὺς Ἀριστοφάνους Ἀχαρνέας — Ἐρμηνεία εἰς Ἡρόδοτον. — Φιλολογικὸν φροντιστήριον.

γ'.) Παρὰ τῷ κ. Γ. Μιστριώτῃ. Ἐρμηνεία εἰς Πλάτωνος Γοργίαν — Ἑλληνικὴ γραμματολογία.

δ'.) Παρὰ τῷ κ. Δ. Σεμιτέλῳ. Μετρικὴ καὶ ῥυθμικὴ. — Ἐρμηνεία εἰς Πίνδαρον.

ε'.) Παρὰ τῷ κ. Στεφ. Κουμανοῦδῃ. Ἐρμηνεία εἰς ἐπιστολὰς Ὀρατίου. — Ῥωμαϊκὴ γραμματολογία. — Λατινικὸν φροντιστήριον, μετάφρασις Κουντιλιανοῦ. — Ἀσκήσεις εἰς τὸ Λατινιστὶ γράφειν.

ς'.) Παρὰ τῷ Εὐθ. Καστόρῃ. Ἐρμηνεία εἰς Κικέρωνος pro Archia poeta. Ἐρμηνεία ῥόδων Ὀρατίου. Περὶ τοῦ βίου τῶν Ῥωμαίων.

ζ'.) Περὶ τῷ Φιλίππῳ Ἰωάννου. σωματολογία, ψυχολογία, λογικὴ, ἠθικὴ, μεταφυσικὴ. — Φιλολογικὸν φροντιστήριον ἤτοι μετάφρασις ἐκ τῆς λατινικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν.

η'.) Παρὰ τῷ Στρούμπῳ. Φυσικὴ πειραματικὴ.

θ'.) Παρὰ τῷ Ἡρ. Μητσοπούλῳ. ζωολογία καὶ ὀρυκτολογία.

ι'.) Παρὰ τῷ Ἀθ. Ρουσοπούλῳ. Ἱστορία τῆς καλλιτεχνίας. Φιλολογικὸν φροντιστήριον.

3. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΕΠΙΜΕΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Ὁ Σύλλογος βουλόμενος τὸ καθ' ἑαυτὸν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν θεραπείαν τῆς μεγίστης τῶν ἀναγκῶν τῆς παρ' ἡμῖν δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἤτοι εἰς τὴν σύστασιν Διδασκαλείου ἰκανοῦ νὰ μορφώσῃ διδασκάλους ἀξίους τῆς ἐντολῆς αὐτῶν καὶ τῆς προσδοκίας τῆς κοινωνίας, νὰ συμπράξῃ δὲ οὕτω καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τελειότερων μεθόδων διδασκαλίας, δι' ὧν ἠθέλον ἀπαλλαγθῆ οἱ Ἑλληνόπαιδες τοῦ ἀποκτηνοῦντος τὸν νοῦν αὐτῶν ἀλόγου μηχανισμοῦ ἔκριγεν ὅτι πρῶτον πάντων ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς παρασκευῆς διδασκάλων ἰκανῶν νὰ καταρτίσωσι τὴν ἐπὶ τούτῳ παιδείαν τῶν μελλόντων δημοδιδασκάλων. Ὅθεν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἀπεφάσισε νὰ πέμψῃ καὶ διατηρήσῃ, ἐφ' ὅσον χρόνον κριθῆ ἀναγκαῖον, ἐν Γερμανίᾳ δύο νέους. Πρὸς τοῦτο συνέστησε διαγωνισμὸν κατὰ πρόγραμμα ὁρῶσθαι ὑπὸ ἐπιτροπείας. Εἰς τὸν ἀγῶνα δὲ τοῦτον ἀποδυσθέντες πέντε ἐκ τῶν δοκιμωτάτων φοιτητῶν ὑπέστησαν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπείας τῆς ἀποτελουμένης παρὰ τῶν

σεμνοὶ, κόσμιοι καὶ πολλαχῶς διακριθέντες περὶ τε τὰ ἄλλα καὶ περὶ τὰ γράμματα ἢ αἰοίδιμος Κοκκῶνης, ὁ πολυμαθὴς Σ. Βυζάντιος, ὁ ἐν τοῖς δοκιμωτάτοις γυμνασιάρχης κ. Δ. Πετρίδης, οἱ πολυμουσι διδάκτορες καὶ νῦν εὐδόκιμοι καθηγηταὶ τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κκ. Σπ. Λάμπρος καὶ Ν. Πολίτης. Οὐδέποτε δὲ ἄνθρωποι διακούσαντες καὶ ὃν ἐν ξένη χώρα καὶ διὰ ξένης γλώσσης ἀπλῶς τὰ τῆς δημοτοκῆς ἐκπαιδεύσεως.»

Παπαμάρκος Παράρτημα σελ. 27.

«Ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐσπούδασεν ἐν διδασκαλείοις μαθήματα δημοδιδασκαλικά διὰ νὰ γίνῃ Δημοδιδάσκαλος καὶ οὐχὶ ἐν Πανεπιστημίοις, διὰ νὰ γίνῃ διδάκτωρ.»

Παπαμάρκος ἐν Καιροῖς φύλλῳ τῆς 14 Ἰανουαρίου 1894.

II ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΤΗΣ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑΣ

Α. ΣΠΟΥΔΑΙ ΜΟΥ ΕΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΙΣ

Α'. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

1. ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. μητρώου 1075

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Πρωτανεία τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου

Ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐκ Ζυγοβιστίου τοῦ δήμου Θεισίας τῆς ἐπαρχίας Γορτυνίας δοκιμασθεὶς κατὰ τὸν νόμον ἐνεγράφη εἰς τὸ μητρώον τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ κατετάχθη εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν.

Ἐπίσημον τούτου μαρτύριον ἔστω τὰ γράμματα ταδε, τὴν σφραγίδα τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Πρυτάνεως φέροντα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1869.

Ὁ πρύτανης
Παῦλος Καλλιγᾶς.

Ἀριθ. 1075. Ἰσχύει διὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1869—70.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1869.

Ὁ πρύτανης
Π. Καλλιγᾶς.

Ἀριθ. 450. Ἰσχύει διὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1870—71.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1870.

Ὁ πρύτανης
Κ. Βουσαῆκης

1. Παρέλιπεν ἑαυτὸν ὁ κ. Χ. Παπαμάρκου εἴτε διότι αἰσθάνεται ὅτι δὲν ἔχει τὰ προσόντα, ἢ ἀποδίδει εἰς τοὺς προκατόχους του δηλ. τὸ σεμνόν, τὸ κόσμιον κτλ. εἴτε καὶ διότι αἰσθάνεται ὅτι αὐτὸς ἔχει προσόντα, τὰ ὅποια οὐδεὶς τῶν προκατόχων του εἶχε, δὲν θὰ ἔχη δὲ πάντως καὶ οὐδεὶς τῶν διαδόχων του, ἂν σωφρονῇ ἢ Ἑλλάς.

2. Τί δὲ νὰ εἴπῃ τις περὶ ἐκείνων, οἵτινες οὐδὲ τὰ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως γινώσκοντες κἀνήνται ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ὑβρίζοντες, συκοφαντοῦντες καὶ παντοῖα ἄσεμνα καὶ ἄκοσμα καὶ λέγοντες καὶ πράττοντες;

κ. κ. Ἰωάννου Πανταζίδου, Γρ. Παπαδόπουλου, Κ. Παπαρηγοπούλου, Κ. Μυλωνῆ, Εὐθ. Καστόρη, Β. Λάκωνος καὶ Α. Ἀντωνιάδου τὴν ἀναγκαίαν διὰ γραπτῶν καὶ προφορικῶν ἐξετάσεων ἀκριβῆ δοκιμασίαν. **Ἡρίστευσαν δὲ ὁ κ. Σπ. Μωραΐτης ἐτῶν εἰκοσίδυο ἐκ Σκιάθου, καὶ ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐκ Γορτυνίας ἐτῶν εἰκοσι, κάλλιστα δὲ προσαγαγόντες χρυστῆς διαγωγῆς καὶ προόδου μαρτύρια.** Ἰδὲ Ἐκθεσιν Συλλόγου τῶν Γραμμάτων ἔτος 1872 σελ. 93 καὶ 94.

Β'. ΠΑΝΕΜΙΣΤΗΜΙΟΝ ΛΕΙΨΙΑΣ

1. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΩΝ ΗΚΡΟΑΣΑΜΗΝ ΕΠΙ ΕΤΗ ΕΝ ΚΑΙ ΗΜΙΣΥ ΠΕΡΙΠΟΥ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑ, ΕΙΣΙ ΤΑΔΕ

- α.) Παρὰ τῷ T. Ziller. Γενικὴ παιδαγωγικὴ. Ἠθικὴ. Παιδαγωγικὸν φροντιστήριον—Φιλοσοφικαὶ συνδιαλέξεις — Διδασκαλία ἐν τῷ προτύπῳ σχολείῳ.
- β.) Παρὰ τῷ M. Drobisch. Ψυχολογία. Λογικὴ. Ὁ μηχανισμὸς ἐν τῇ φύσει καὶ ἡ σκοπιμότης.
- γ.) Παρὰ τῷ O. Peschel. Ἐθνογραφία. — Αἱ πολιτεῖαι τῆς Εὐρώπης—Δὲ ἀνακαλύψεις νέων χωρῶν.
- δ.) Παρὰ τῷ G. Kourtiw. Τὸ ὁμηρικὸν ζήτημα.
- ε.) Παρὰ τῷ L. Strümpell. Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Φιλοσοφίαν. Λογικὴ.
- ς.) Παρὰ τῷ Zöllner. Μετεωρολογία.
- ζ.) Παρὰ τῷ Hankel. Φυσικὴ.
- η.) Παρὰ τῷ Leukhard. Ὁ Δαρβινισμὸς.
- θ.) Παρὰ τῷ H. Masius. Ἱστορία Παιδαγωγικῆς.

2. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΕΠΙΜΕΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ὁ διάσημος καθηγητὴς τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν Λειψίᾳ T. Ziller, ὁ ἀρχηγὸς ἰδίου παιδαγωγικοῦ συστήματος διαδιδόμενου ἡμέραι διὰ τοῦ Συλλόγου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῆς ἐπιστημονικῆς παιδαγωγικῆς, ἐν ᾧ περιλαμβάνονται οἱ σπουδαιότατοι τῶν Γερμανῶν καὶ ἀλλοεθνῶν παιδαγωγικῶν ἰδοῦ τί ἔγραψεν πρὸς τὸν κ. Ν. Μαυροκορδάτον ζητήσαντα παρ' αὐτοῦ ἐμπιστευτικῶς νὰ μάθῃ περὶ τῶν σπουδῶν ἐμοῦ ὡς ὑποτρόφου τοῦ Συλλόγου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, οὗ ἦτο ἐν ἔτει 1874 πρόεδρος ὁ κ. Ν. Μαυροκορδάτος.

Κύριε Πρόεδρε,

Ζητῶ συγγνώμην, διότι ἐβράδυνα νὰ

ἀπαντήσω εἰς τὴν ἐπιστολὴν σας ὡς ἐκ τῶν ἀσχολιῶν μου περὶ τὴν παρασκευὴν τῶν μαθημάτων, ἃ μέλλω νὰ διδάξω κατὰ τὸ ἀρχόμενον νῦν ἐξάμηνον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Παρ' ἐμοῖ ὁ κύκλος τῶν παιδαγωγικῶν σπουδῶν διαρκεῖ τρία ἐξάμηνα. Καὶ σας παρακαλῶ πολὺ νὰ ἐπιτραπῇ νὰ μείνῃ ἀκόμη ἐνταῦθα ἀκόμη ἐν ἐξάμηνον ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου. Εἶναι λίαν εὐφυῆς (er ist gut befähigt), κατέχει δὲ πᾶσαν τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὴν ἀκαταπόνητον ἐπιμελειαν (er besitzt den vollen Ernst und den regsamen Fleiss), ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ἐπάγγελμα του. Τὸ δὲ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ εἶναι τοσοῦτον ἀκμαῖον, ὥστε εἶμαι πεπεισμένος ὅτι θελεῖ ἀνταποκριθῆ πληρέστατα εἰς τὰς προδοκίας, ἃς παρ' αὐτοῦ δικαιούται τις νὰ ἀναμένῃ. (Er beweist ein so lebhaftes Interesse, dass ich überzeugt bin, er wird den Erwartungen, die man von ihm hegen muss, vollkommen entsprechen). Ἄλλ' ὡς εἶπον, ἔχει ἀκόμη ἀνάγκην τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου· διότι εἶναι πολλὰ πράγματα, ἃ δὲν δύναται τις νὰ μάθῃ δι' ἰδίας μόνον μελέτης.

Ἐν Λειψίᾳ τῇ 20 Μαΐου 1874.

Ὁλως Πρόθυμος
Tuiscon Ziller

δὲ δάκτωρ καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

Γ'. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΙΕΝΗΣ

1. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΩΝ ΗΚΡΟΑΣΑΜΗΝ ΕΝ ΙΕΝῇ ΕΠΙ ΕΝ ΕΤΟΣ ΠΕΡΙΠΟΥ ΕΙΣΙ ΤΑΔΕ

- α.) Παρὰ τῷ C. V. Stoy. Ἐγκυκλοπαιδεῖα καὶ μεθοδολογία τῆς Παιδαγωγικῆς, Ψυχολογία, Γυμνασιακὴ παιδαγωγικὴ. Παιδαγωγικὸν φροντιστήριον. Διδασκαλία ἐν τῷ προτύπῳ σχολείῳ.
- β.) Παρὰ τῷ Eucken. Ἱστορία τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας.
- γ.) Παρὰ τῷ Fr. Schultze. Φιλοσοφία τοῦ Καντίου.
- δ.) Παρὰ τῷ A. Schmidt. Ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων.
- ε.) Παρὰ τῷ E. Haeckel. Ζωολογία καὶ ἀνθρωπογονία.
- ς.) Παρὰ τῷ Arn. Fortlage, μεταφυσικὴ.

2. ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΕΠΙΜΕΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ὁ καθηγητὴς τῆς Παιδαγωγικῆς Κάρλος Οὐόλκμαρ Στόυ ὁ μέγιστος τῶν νεωτέρων παιδαγωγικῶν παρ' ᾧ ἐμαθήτευσα, ταιαύτην περὶ ἐμοῦ ἐξήνεγκε γνώμην.

«Ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐξ Ἑλλάδος ἐσπούδαζεν ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1874 μέχρι τοῦ Ἰουνίου μεσοῦντος 1875 ἐν τῷ ἐνταῦθα Πανεπιστημίῳ Παιδαγωγικῆν. Ἦκουσε δὲ παρ' ἐμοῖ Ἐγκυκλοπαιδεῖαν καὶ Μεθοδολογίαν τῆς Παιδαγωγικῆς, Ψυχολογίαν, Γυμνασιακῆς παιδαγωγικῆς πρῶτον μέρος μετ' ἐπιμελείας ἐξαιρέτου, κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον ἦτο ἅμα καὶ τακτικὸν μέλος τοῦ παιδαγωγικοῦ φροντιστηρίου μετέχων πασῶν τῶν συζητήσεων καὶ ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων ὡς καὶ τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων ἐν τῷ ἀκαδημαϊκῷ προτύπῳ σχολείῳ μετ' ἀπαραιμειώτου ἀείποτε ζήλου καὶ ἀξιοπαΐνου ἐπιτυχίας. Κατὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ χρόνου τούτου ὑπέστη τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις ὡς κύριον μάθημα ἔχων τὴν παιδαγωγικὴν εὐδοκίμως καὶ διήγειρε διὰ πάντων τῶν προμνημονευθέντων γεγονότων τὴν προσδοκίαν παιδαγωγικῆς δράσεως εὐδοκιμωτάτης (die Erwartung einer erfolgreichen pädagogischen Thätigkeit).

Ταῦτα κατὰ καθήκον βεβαιοῦμαι.

Ἐν Ἰένῃ τῇ 12 Ἰουνίου 1875.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΟΥΟΛΚΜΑΡ ΣΤΟΥ
καθηγητὴς τῆς Παιδαγωγικῆς, μυστικοσύμβουλος.

Γνώμην Καρόλου Οὐόλκμαρ Στόυ
καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἰένης
Herr P. P. Oikonomos aus Griechenland studierte vom August 1874 bis Mitte Juni 1875 an hiesiger Universität Paedagogik.

Derselbe hörte Encyclopädie und Methodologie der Pädagogik, Psychologie, Gymnasialpädagogik ersten Theil mit a u s g e z e i c h n e t e m Fleisse, war zugleich während dieser Zeit ordentliches Mitglied des pädagogischen Seminars und nahm an allen Verhandlungen und wissenschaftlichen Erörterungen sowie an den praktischen Lehrübungen in der Seminarschule mit stetem Eifer und Lobenswerthem Erfolge Antheil, bestand am Ende des Zeitraums das Doctorexamen in Paedagogik¹⁾ mit r ü h m l i c h e r Anerkennung und erweckte auf Grund vorerwähnter Thatsachen die Erwartung einer erfolgreichen pädagogischen Thätigkeit.

Vorstehendes hiermit pflichtgemäss bezeugt.

Jena den 12. Juni 1875.

Dr. Karl. Volkmar Stoy

Professor der Pädagogik, Geheimrath
Regierungs-Schulrath

1) Ὡς κύριον μάθημα εἰς ταῖς διδακτορικὰς μου ἐξετάσεις εἶχον τὴν Παιδαγωγικὴν, δευτερεύοντα δὲ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰς δύο κλασσικὰς γλώσσας. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ἀρχαὶ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἰένης τὴν παιδαγωγικὴν ὑπέχον εἰς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ δὲν ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς ἀνεξάρτητον μάθημα, με ὑπεχρέωσαν νὰ ἐξετασθῶ εἰς ἄλλο μάθημα πλὴν τῆς Φιλοσοφίας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀνέβαλον ἐπὶ τρεῖς μῆνας τὰς ἐξετάσεις μου καὶ παρεσκευάσθην νὰ ἐξετασθῶ καὶ εἰς τὸ μάθημα τῆς γενικῆς γραμματολογίας. Καὶ οὕτω συνέπεσε νὰ προπαρασκευασθῶ εἰς ἐξετάσεις τεσσάρων μαθημάτων. Ἐξετασταί μου δὲ ἦσαν ὁ καθηγητὴς τῆς Παιδαγωγικῆς K. Stoy, ὁ καθηγητὴς τῶν κλασσικῶν γλωσσῶν ἐπιφανὴς φιλόλογος Moritz Schmidt καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας Fortlage. Ὁ τελευταῖος, ὃν ἐπισκέφθην μετὰ τὴν ἀναγνώρισίν μου ὡς διδάκτωρ κατ' οἶκον, ἵνα τὸν εὐχαριστήσω διὰ τὴν εὐμένειαν, μεθ' ἧς ἔκρινε τὰς ἐργασίας μου ἐπέ μοι. «Herr Oikonomos, Ihre Dissertation stellt Sie in die Reihe exacter Forscher. Es war keine Nachsicht, sondern blosse Gerechtigkeit, was wir Ihnen widerfahren liessen» δηλ. Κύριε Οἰκονόμου, ἡ ἐναίσιμος διατριβὴ σας θέτει ὑμᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀληθῶς ἐπιστημόνων. Δὲν ἦτο ἐπιείκεια, ἀλλὰ καθαρὰ δικαιοσύνη ὅ,τι ἀπεδώκαμεν ὑμῖν.» Κρῖμα ὅτι δὲν ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Fortlage νὰ μοῦ δώσῃ τὴν γνώμην του ταύτην γραπτῆν! Ἐγὼ δυστυχῶς δὲν εἶχον τὴν πρόνοιαν νὰ συλλέξω πιστοποιητικά, ὡς ὁ κ. Παπαμάρκου. Καὶ ἂν εὐρίσκονται εὐμενεῖς κρίσεις περὶ ἐμοῦ, εὐρίσκονται εἰς ξέναις χεῖρας! Ἄλλὰ μήπως ὁ Stoy δὲν λέγει περὶ ἐμοῦ περισσότερα ἢ ὅσα εἶπεν ὁ Fortlage. Ἄν ὁ κ. Παπαμάρκου εἶχε περὶ τῶν σπουδῶν του καὶ τῆς ἀξίας του τοιαύτας γνώμας ἀνδρῶν οἳοι ἦσαν ὁ Stoy καὶ ὁ Ziller καὶ ταῦτα δοθείσας οὐχὶ πρὸς χάριν, ἀλλ' ἐμπιστευτικῶς πρὸς μεγάλα πρόσωπα καὶ ἐν πάσῃ εὐκρινείᾳ ὡς εἶπε ὁ κ. Νικόλαος Μαυροκορδάτος, τανῦν πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Κωνπόλει, νομίζομεν ὅτι θὰ ἔφερον αὐτὰς πάντοτε εἰς τὸν πῖλον του, ἵνα βλέπῃ ὅλος ὁ κόσμος, ἐν ᾧ ἡμεῖς καὶ προκαλούμενοι καὶ ὑβριζόμενοι καὶ ἀδικούμενοι διὰ τῆς αὐθάδους βήσεως α ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου

QUOD
FELIX FAUSTUMQUE ESSE IUBEAT
SUMMUM NUMEN
AUCTORITATE
HUIC LITTERARUM UNIVERSITATI
A
FERDINANDO I
IMPERATORE ROMANO GERMANICO
 ANNO MDLVII CONCESSA
 CLEMENTISSIMIS AUSPICIIS
SERENISSIMORUM
 MAGNI DUCIS ET DUCUM SAXONIAE
 NUTRITORUM ACADEMIAE IENENSIS
 MUNIFICENTISSIMORUM
 RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
 AUGUSTO ET POTENTISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
CAROLO ALEXANDRO
 MAGNO DUCE SAXONIAE VIMARIENSIIUM ATQUE ISENACENSIIUM PRINCIPE LANDRGAVIO
 THURINGIAE MARCHIONE MISNIAE PRINCIPALI DIGNITATE COMITE HENNEBEGRAE
 DYNASTA BLANKENHAYNII NEOSTADII AC TAUTENBURGI
 PRORECTORE ACADEMIAE MAGNIFICO
 VIRO PERILLUSTRI ATQUE EXCELLENTISSIMO
HENRICO LUDEN
 IURIS UTRIVSQUE ET PHILOSOPHIAE DOCTORE
 ORDINUM SAXONICORUM MAGNIDUCALIS FALCONIS ALBI ET DUCALIS DOMUS ERNESTIAE EQUITE
 PROFESSORE IURIS PUBLICO ORDINARIO FACULTATIS IURIDICAE SENIORE DICASTERIORUM CUM EADEM
 CONIUNCTO RUM PRAESIDE ORDINARIO IN SUPREMO IUDICIO QUOD CIVITATIBUS
 THURINGICIS COMMUNE EST CONSILIARIO
 DECANO ORDINIS PHILOSOPHORUM ET BRABEUTA
 MAXIME SPECTABILI
 VIRO PERILLUSTRI
EDUARDO STRASBURGER
 PHILOSOPHIAE DOCTORE ET BOTANICES PROFESSORE PUBLICO ORDINARIO
 ORDO PHILOSOPHORUM
 VIRO PRAENOBILLISSIMO ATQUE DOCTISSIMO
PANAGIOTAE OECONOMO
 GRAECO
 DOCTORIS PHILOSOPHORUM HONORES
 DIGNITATEM IURA ET IMMUNITATES
 VIRTUTIS INGENII ET DOCTRINAE PUBLICO ETIAM EXAMINE CUM LAUDE COMPROBATAE
 INSIGNIA ATQUE ORNAMENTA
 RITE DETULIT
 DELATA
DELATA PUBLICO HOC DIPLOMATE
 CUI IMPRESSUM EST SIGNUM ORDINIS PHILOSOPHORUM
 PROMULGAVIT
 IENAE DIE IX. M. IUNII A. MDCCLXXV.

Ἐτέθη ἡ σφραγὶς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ὑπεγράφη ἰδιοχείρως παρὰ τοῦ κοσμητοροῦ Ἐ. Στραδούργερ.

III. ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
Πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Δημοσίας Ἐκπαιδευσεως.

Κύριε Ὑπουργέ.

Ὁ νῦν γενικός ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων κ. Χαρίσιος Παπαμάρκος, ἐν ἄρτι ἐκδοθέντι βιβλίῳ του Παραρτήματι τῶν ὕθλων καὶ πραγμάτων» σελ. 12. γράφει περὶ ἐμοῦ, ὅτι ἐνῶ οὐδὲν οὐδεμιᾶς ἐπιστήμης κέκτημαι πτυχίον» κατώρθωσα εἴτε ἐκ συμπαιγνίας πρὸς ὑπουργοὺς καὶ τμηματάρχας, εἴτε καὶ ἐξαπατήσας αὐτούς, νὰ λάβω μεγάλας δημοσίας θέσεις ἐν Ἑλλάδι, ἀπαιτούσας ὡς προσὸν τὴν ὑπαρξίν πτυχίου. Καὶ δὲν ἀρκεῖται ὅτι ἐκστομίζει τὴν δεινὴν ταύτην κατηγορίαν, ἀλλ' ἀπαιτεῖ ἀδυσωπήτως νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ ποιναί, κατὰ τῶν ὑπουργῶν μὲν τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ἐυθύνης τῶν ὑπουργῶν Νόμου ΦΗΣΤ, κατὰ δὲ τῶν τμηματαρχῶν τὸ ἄρθρον 487 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ὡς παραβάτων τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, διότι διώρισαν εἰς θέσεις ἐμέ, μὴ ἔχοντα πτυχίον, κατ' ἐμοῦ δὲ τὰ ἄρθρα 393 καὶ 249 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ τῶν ποινῶν τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοὺς ἀπατεῶνας καὶ πλαστογράφους.

Τὰ γεγονότα ταῦτα ἐκτεθέμενα ἀπροκαλύπτως ὡς ἀναμφισβήτητα ὑπὸ ὑπαλλήλου κατέχοντος ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῆς Παιδείας ὑψίστην θέσιν, καὶ περὶ οὗ ὑποτίθεται ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ὅτι ἀνάται νὰ γινώσκῃ πάντα τὰ μυστήρια τῆς ὑπηρεσίας, ἐνεποίησαν εἰς τὴν κοινωνίαν τὴν χειρίστην ἐντύπωσιν. Διότι αὕτη πιστεύσασα ταῦτα ὡς ἀληθῆ, ἀφοῦ προέρχονται ἐξ ἀνωτάτου ὑπαλλήλου τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδευσεως, κρίνει ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου πόσον φαῦλοι εἶναι οἱ ἡμέτεροι ὑπουργοὶ καὶ τμηματάρχαι, οἵτινες δὲν ὀκνοῦσιν ἀπέναντι ὡφε-

εἰς οὐδὲν οὐδέποτε Πανεπιστήμιον ἐφοίτησεν» μόλις τομῶμεν νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτάς. Αὐτὸς κάμνει τόσον θόρυβον μὲ τὰς ἀδείας τῶν Γερμανικῶν Κυβερνήσεων νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν παρὰ τῶν γυμνασιαρχῶν καὶ διευθυντῶν ἄλλων σχολείων νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ σχολεῖα τῶν, οἷας ἀδείας δύναται πᾶς στρατιωτικός, πᾶς ἔμπορος, πᾶς λόγιος ἐμπορροράπτης νὰ ἔχῃ διότι τὰ σχολεῖα δὲν εἶναι φρούρια καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι θεωροῦσι τιμὴν τῶν νὰ ἐρχωνται καὶ νὰ βλέπωσι ξένοι τὰ σχολεῖα τῶν, καὶ προθύμως ἐπιτρέπουσι τοῦτο. Τί δὲ θὰ ἔλεγεν ἂν ὁ ἐνδοξὸς τῶν νεωτέρων χρόνων παιδαγωγικός καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ κυρίου Παπαμάρκου ὡς τοιοῦτος ἀναγνωρίζομενος Stoy ἐκάλεε αὐτὸν «Treuen Freund und Mitarbeiter» Ὅρα Allgemeine Schulzeitung 1878 σελ. 304. Ὅποια ἀντίθεσι! Τὸν κ. Παπαμάρκου, ὡς εἶπε τὸν διοργανισμὸν τοῦ Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης, ἐκάλεσε ὁ μέγας ἀνὴρ «durch und durch confusen Kopf» = κεφαλὴν ὅλως διόλου συγκεχυμένην. Πρὸ τοιαύτης ἀποφάνσεως τίνα ἀξίαν ἔχουσιν οἱ ἐπαίνοι τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τὰ θυμιάματα τοῦ ταγματάρχου κ. Νικολαΐδου;

λημάτων ἢ ἄλλων τινῶν ἐκδουλεύσεων πρὸς αὐτοὺς γενουμένων νὰ παραβαίνωσι σκανδαλωδῶς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος τῶν καὶ νὰ ἀναβιάζωσιν εἰς ὑψηλὰς θέσεις ἀνθρώπους ἐστερημένους τῶν νενομοθετημένων προσόντων.

Ἀπέναντι τοιαύτης δεινῆς καὶ ἀκολάστου κατὰ τῶν ἀνωτάτων λειτουργῶν τῆς πατρίδος μου καὶ κατ' ἐμοῦ αὐτοῦ συκοφαντίας καὶ ὕβρεως, προερχομένης μάλιστα παρ' ἐκείνων, εἰς οὓς ἔχει ἀνατεθῆ ἡ διεύθυνσις τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀγωγῆς καὶ παιδείας, ἐνόμισα ὅτι εἶχον καθήκον νὰ μὴ μείνω πλέον ἀδιάφορος, μηδὲ νὰ ἀντιτάξω τὴν περιφρόνησιν, ἣτις ἀρμόζει εἰς τοὺς συκοφάντας, ἀλλὰ νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Ὑμετέραν ἐξοχότητα μαρτύρια ἀναμφισβήτητα οὐ μόνον ὅτι ἡ προσαπτομένη εἰς ἐμὲ πρᾶξις εἶναι καθαρὰ συκοφαντία, ἀλλὰ καὶ τὸ χειρίστον, ὅτι ὁ τμηματάρχης ὑμῶν ἐπλάσε τὴν τοιαύτην συκοφαντίαν ἐν γνώσει ὅτι εἶναι ψευδής, πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν νὰ μὲ δυσφημήσῃ.

Τοιαῦτα δὲ πιστήρια ἀναμφισβήτητα ὅτι ἔχω πτυχίον, ὅπερ ἔλαβον κατόπιν ἀκαδημαϊκῶν σπουδῶν καὶ ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Λειψίας ὡς καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἰέννης ἐπὶ σειράν ἐτῶν τεσσάρων καὶ ἡμίσεος εἶναι.

α') Τὸ πτυχίον μου αὐτό, ὅπερ συνάπτω ἐνταῦθα ἐν πρωτοτύπῳ, φέρον ἀλύμαντα πάντα τὰ σήματα καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἰέννης, ἐνθα ἐσπούδαζον τὸ τελευταῖον ἔτος τῶν σπουδῶν μου καὶ ἐνθα ὑπέστην τὰς διδακτορικὰς μου ἐξετάσεις καὶ γραπτῶς καὶ προφορικῶς τῇ 9 Ἰουνίου 1875, ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ μετ' ἐπαίνου, ὡς φαίνονται πάντα ταῦτα ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ πτυχίῳ αὐτῷ. β') τὴν περὶ τῶν ἐξετάσεών μου τούτων καὶ τῶν σπουδῶν μου καὶ τῆς ἀξίας μου γνώμην τοῦ καθηγητοῦ τῆς παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰέννης Carl Volkmar Stoy ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1875.

Ἀποβαίνει δὲ τὸ πρᾶγμα σκανδαλωδέστατον, κύριε Ὑπουργέ, εἰάν μάθητε ὅτι ὁ κ. Παπαμάρκου ἐπλάσε τὴν συκοφαντίαν ταύτην ἐν πληρεστάτῃ γνώσει ὅτι εἶναι ψευδής, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ μὲ δυσφημήσῃ χωρὶς νὰ φοβηθῇ ποινικὴν καταδίωξιν διὰ τὴν συκοφαντίαν, διότι φρονεῖ ὅτι οἱ κατέχοντες ὑψηλὰς θέσεις ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Ἑλλάδος δύναται καὶ νὰ λέγωσι καὶ νὰ πράττωσι πᾶν εἶδος ἀκολασίας ἀτιμωρητῆ.

Ὅτι δὲ γινώσκῃ ὅτι ἔχω πτυχίον δὲν ἀναφέρω ὅτι ἔχει τοῦτο πολλάκις ἰδῆ ἐν Θεσσαλονικῇ, ἀλλ' ἀρκοῦμαι νὰ καταχωρίσω ἐνταῦθα περικοπὴν ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κ. Παπαμάρκου, σχετικὴν πρὸς τὸ ζήτημά τούτου, τοῦ ἐκφωνηθέντος κατὰ τὰ ἐγκαίρια τοῦ Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης ἐν ἔτει 1876 καὶ εὐτυχῶς διὰ τὴν ὑπόθεσίν μου αὐτὴν τυπωθέντος. Ἴδού τί λέγει ὁ κ. Παπαμάρκου ἐν τῷ λόγῳ ἐκείνῳ, οὗ ἀντίτυπον ἐπίσης συνάπτω ἐνταῦθα σελ.

21. «Τούτο τὸ πρότυπον σχολείου, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ εὐπαιδευτοῦ καὶ πρὸς τὰ ἀγαθὰ ὁρμῶντος κ. Π. Π. Οἰκονόμου, διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας καὶ εἰδικῶς παιδαγωγικῆν καὶ τῆς δημοτικῆς παιδείας ἐν Γερμανίᾳ σπουδάζαντος... θὰ εἶναι τοῖς ἡμετέροις μαθηταῖς καὶ διδασκάλοις ἀγαθὸν ὑπόδειγμα σχολείου δημοτικοῦ κτλ.»

«Ὡστε, ἀφ' οὗ ἐν ἔτει 1876 κατὰ τὴν πανηγυρικὴν διαβεβαίωσιν τοῦ κ. Παπαμάρκου ἤμην διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας, πῶς δύναται νὰ διισχυρίζεται ὁ αὐτὸς ὅτι δὲν ἤμην τοιοῦτος ἐν ἔτει 1878; Ἡ ὅτι δὲν εἶμαι τοιοῦτος καὶ σήμερον;

Κατόπιν τοιαύτης ἀνηκούστου πολιτείας τοῦ κ. τμηματάρχου εὐλόγως ἢ κοινωνία φοβεῖται ὅτι τοιοῦτος ὑπάλληλος διαπράττων ἀυστόλως τοιαῦτα ἐγλήματα δύναται καὶ τὰ χεῖριστα νὰ διαπράξῃ καὶ μετὰ δέους προσβλέπει, ἐνθυμουμένη καὶ ἄλλας παραπλησίως πράξεις τοῦ κ. τμηματάρχου, εἰς τὸ μέλλον τῆς δημοτικῆς παιδείας, ἧς γενικὸς διευθυντῆς ἔχει κατασταθῆ ὁ τολμηρὸς οὗτος ὑβριστῆς καὶ συκοφάντης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἰανουαρίου 1894.

Εὐπειθέστατος
Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Ἐνόμιζέ τις ὅτι μετὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ πτυχίου μου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, μετὰ τὴν κατηγορηματικὴν στιγματίσιν τοῦ συκοφάντου ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν Καιρῶν καὶ ἀρχισυντάκτου κ. Πέτρου Κανελλίδου, ὁ κ. Παπαμάρκου θὰ ἤσχυνετο πλέον νὰ διαίδῃ καὶ διὰ τοῦ τύπου καὶ προφορικῶς εἰς τοὺς φίλους του, ὅτι δὲν ἔχω πτυχίον ἢ ὅτι τὸ πτυχίον, ὅπερ ἔχω, εἶναι πλαστόν. Ἄλλ' ὁ κ. Παπαμάρκου, ὅστις κηρύττει, ὅτι «σέβεται τὸ ἄγαλμα τῆς Αἰδοῦς καὶ δὲν βυβαίνει ποτὲ τὸν βωμὸν τῆς Αἰσχύνης», ἐνόμισεν ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ πανταχοῦ οὐδεμίαν ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ δεικνύῃ πρὸς τὰς θεότητας ταύτας τὸν σεβασμὸν του καὶ διὰ τῶν ἔργων Διότι διὰ μὲν τῆς Ἀκροπόλεως τῆς ἐφημερίδος ἐδημοσίευσεν, ὅτι ἐπέδειχθη ὄντως πτυχίον τι, ἀλλ' ἢ σπουδὴ μεθ' ἧς ἐλήφθη ὀπίσω δεικνύει ὑποπτα πράγματα¹ διὰ δὲ τῶν Καιρῶν ἐδημοσιεύθη ἢ κατωτέρω καταχωριζομένη ἀπάντησις εἰς τὴν ἀναφορὰν μου, ἧτις μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν κ. Παπαμάρκου γλῶσσαν, ἵνα λέγῃ,

¹ Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον μετέβην δις φέρων τὸ πτυχίον μου, ἵνα ἐπιδείξω πρὸς τὸν κ. Ὑπουργόν. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔτυχε νὰ εἶναι ἐν τῷ Ὑπουργείῳ. Τότε ἐπέδειξα τὸ πτυχίον μου πρὸς τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου κ. Μ. Λάππα, παρόντων καὶ τοῦ τμηματάρχου κ. Φρειδεरिकου, τοῦ γραμματέως κ. Κ. Κολοκοτσᾶ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Λυκείου κ. Δουκάκη. Ὁ κ. Λάππας ἀκούσας τίνος ἕνεκα μετέβην εἰς τὸ Ὑπουργεῖον εἶπεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον οὐδεμίαν ἔχει ἀμφιβολίαν, ὅτι κέκτημαι πτυχίον καὶ μὴ παρεκάλει νὰ μὴ ἐπιμείνω νὰ ἰδῇ τὸ πτυχίον μου διότι τοῦτο θὰ ἐφάνερνε δυσπιστίαν τινά, ἐν ᾧ οὐδεμίαν τοιαύτην ἔχει τὸ Ὑπουργεῖον. Πρὸς

ἀλλ' ἂν ὅσα λέγει εἶναι ἀληθῆ, εἶναι λογικά, περὶ τούτου αὐτὸς φαίνεται ὅτι τελείως ἀδιαφορεῖ. Ἴδου δὲ τί ἔγραψεν ὁ ἀρχισυντάκτης τῶν Καιρῶν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Ἐδημοσιεύσαμεν χθὲς ἀναφορὰν τοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Διὰ ταύτης ὁ κ. Οἰκονόμου καταγγέλλει τὸν κ. Παπαμάρκου, τμηματάρχην τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ὡς συκοφάντην, ἐπιτηδῆς δημοσιεύσαντα ὅτι δὲν κατέχει διδακτορικὸν δίπλωμα, ἐνῶ ἐγίνωκεν ὅτι ἔχει τοιοῦτον καὶ περὶ τοῦ διπλωματὸς του ἐποίησατο λόγον δημοσίᾳ ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐδημοσίευσεν δὲ τὰ περὶ τούτου ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλάδιῳ. Ἐὰν πράγματι ὁ κ. Παπαμάρκου σκοπίμως κατήγγειλεν ἐν δημοσίῳ αὐτοῦ τὸν κ. Οἰκονόμου ὡς μὴ κατέχοντα διδακτορικὸν δίπλωμα, ἐξαπατήσαντα δὲ τὸ Ὑπουργεῖον καὶ καταλαβόντα ἀνωτέρας θέσεις, ἀπαιτούσας τοιοῦτον δίπλωμα ὡς προσὸν διορισμοῦ, εὐλόγως ὁ κ. Οἰκονόμου καλεῖ τὸν κ. Παπαμάρκου συκοφάντην ἔχει δὲ καὶ τὸ δι-

ταῦτα ἀπεκρίθη ὅτι ἡ κοινωνία, εἰς τὰς χεῖρας τῆς ὁποίας ὑπάρχει φυλλάδιον τοῦ γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους, ἐν ᾧ δημοσιεύονται ἐκ τοῦ ἀρχείου ἐπίσημα ἔγγραφα παρακεραραγμένα καὶ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐπισήμων κειμένων δημοσιεύεται καὶ ῥητὴ κατηγορία οὐ μόνον κατ' ἐμοῦ ὡς δῆθεν ἀπατεῶνος, ἀλλὰ καὶ κατὰ ὑπουργῶν καὶ τμηματάρχων, δικαιοῦται πᾶν ἄλλο νὰ σκέπτηται καὶ νὰ κρίνῃ ἢ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἔχει οὐδεμίαν δυσπιστίαν ὅτι κέκτημαι πτυχίον. Καὶ νομίζω, ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ, ἀφ' οὗ τοιαύτη στυγερά συκοφαντία, καθ' ὑπουργῶν καὶ τμηματάρχων προήλθεν ἐκ τοῦ Ὑπουργείου, νὰ ἀποκηρύξῃ τὴν εἰδησιν ταύτην τὸ Ὑπουργεῖον διαφεύδον αὐτὴν δι' αὐθόρμητον δηλώσει. Καὶ διὰ τοῦτο ἤλθον προσάγων τὸ πτυχίον μου καὶ τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ Stoy. ἵνα μηδεμίαν ὑπάρχῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἀμφιβολία, ὅτι οὐδεμία ἐν τῷ παρελθόντι ἐγένετο κατάχρησις καὶ ἵνα ἱκανοποιήτῃ τὸν ἀδικηθέντα, τιμωρήσῃ δὲ τὸν συκοφάντην. Καὶ τοῦτο ἐξαιτοῦμαι καὶ δι' ἰδίας ἀναφορᾶς, ἣν παρέδωκα πρὸς τὸν γενικὸν γραμματέα. Μετὰ τὰ εἰρημένα ταῦτα ὁ κ. Λάππας ἀνέγνωσε μετ' ἐπιστασίας πρῶτον μὲν τὸ πτυχίον, εἶτα δὲ τὸ πιστοποιητικὸν καὶ ἐν τέλει μοι εἶπεν, ὅτι αὐτὸς μὲν θὰ ὑποβάλῃ τὴν ἀναφορὰν καὶ τὰ διατρέξαντα εἰς τὸν Ὑπουργόν, ἐγὼ δὲ ἠδύναμην νὰ καταγγείλω τὴν ὑπόθεσιν καὶ εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια. Ἀλλ' οὐδεμίαν τὸ Ὑπουργεῖον ἠδύνατο νὰ κάμῃ διάψευσιν, διότι θὰ ἐδήλου διὰ τῆς πράξεώς του ταύτης, ὅτι ἐδυσπίστετε πρότερον, ἐν ᾧ οὐδὲ τὸ παράπαν τοῦτο εἶναι ἀληθές. Τὸ πτυχίον μου κατόπιν τοιαύτης τοῦ γενικοῦ γραμματέως γνώμης, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον δὲν δυσπιστεῖ τὸ παράπαν, οὐδεὶς λόγος ὑπῆρχε νὰ ἀφῆσω ἐκεῖ, μάλιστα δὲ ὑπῆρχε λόγος νὰ μὴ τὸ ἀφῆσω τοῦλάχιστον ἄνευ ἀποδείξεως, ἀφ' οὗ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ διατρέθει ὡς ἀνώτατος ὑπάλληλος καὶ ὁ κ. Παπαμάρκου, ὅστις συμφέρον εἶχε νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν ἔχω πτυχίον τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος. Αὕτῃ εἶνε ἢ σπουδῆ μου, μεθ' ἧς ὁ κ. Παπαμάρκου ὁμιλεῖ ἐν τῇ Ἀκροπόλει. Φαίνεται, δὲ ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἀφῆρον τὸ πτυχίον μου ἐν τῷ Ὑπουργείῳ διὰ λόγους, οὓς ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ μαντεύσωμεν. Τί δὲ συνέβη κατόπιν, ὁ ἀναγνώστης θὰ ἴδῃ ἐν τοῖς ἐπομένοις.

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ—1894—3039

καίωμα καταμηνύσεως εἰς τὸν Εἰσαγγελέα. Ἐχει ὁμως καθῆκον καὶ ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἀναφεῖν σκάνδαλον, νὰ ἀποδώσῃ δὲ δικαίον εἰς τὸν ἀδικηθέντα καὶ νὰ τιμωρήσῃ παραδειγματικῶς ἀνώτερον ὑπάλληλον τοῦ Ὑπουργείου, ἀπὸ σκοποῦ συκοφαντοῦντα καὶ ψευδόμενον. Ὅτι δὲ κατέχει διδακτορικὸν δίπλωμα ὁ κ. Οἰκονόμου δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ εἶδομεν αὐτό, προσέτι δὲ καὶ θερμὰς συστάσεις τῶν καθηγητῶν τοῦ ἐν Ἰένῃ Πανεπιστημίου.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ

Ἀξιότιμε κ. Συντάκτη τῶν Καιρῶν,

Ἄν εὐαρεστῆσθε, καταχωρίσατε παρακαλῶ, εἰς ἀπάντησιν τῶν πολλῶν καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς σεμνοπρεπῶς ὑπὸ τοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου χθὲς ἐν τοῖς «Καιροῖς» γεγραμμένων περὶ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν αὐτοῦ σπουδῶν καὶ διδακτορικῶν αὐτοῦ ἀξιωματῶν τὰ ἀκόλουθα.

Ἐνὸσφ ὁ κύριος οὗτος δὲν δημοσιεύει τὸ δίπλωμα αὐτοῦ, ἐνὸσφ δὲν φανερώνει διὰ τίνος ἐναισίου διατριβῆς ἀπέκτησεν αὐτό, οὔτε λογικόν, οὔτε εὐγενές εἶναι, νομίζω, νὰ ἀμφιβάλλῃ τις περὶ τῆς ἀξιοπιστίας τοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου, πανοῦμως διαβεβαιούντος ἐν ταῖς ἐντύποις ἐκθέσεσιν αὐτοῦ τῶν ἐτῶν 1872, 1874¹) καὶ 1878 ὅτι ὁ ὑπότροφος αὐτοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐσπούδασεν ἐν Διδασκαλείοις μαθήματα δημοδασκαλικά, διὰ νὰ γείνη δημοδιδάσκαλος, καὶ οὐχὶ ἐν Πανεπιστημίοις μαθήματα ἐπιστημονικά, διὰ νὰ γείνη διδάκτωρ.

Ἐν Ἀθήναις 14 Ἰανουαρίου 1894.

Ὅλος ἡμέτερος

ΧΑΡΙΣΙΟΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΗΜΩΝ

Τμηματάρχης ψευδολογῶν.

Ὁ νῦν γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων ἀπεφάσισε, φαίνεται, νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλην τὴν σειρὰν τῶν ἐγκλημάτων. Μετὰ τὴν φωραθείσαν συκοφαντίαν ἀναγράφει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τὴν ψευδολογίαν.

Ὁ κ. Σύλλογος, λέγει πανδημῶς διαβεβαιοῖ ἐν ταῖς ἐντύποις Ἐκθέσεσιν αὐτοῦ τῶν ἐτῶν 1872,

¹) Ὁ κ. Παπαμάρκου ψεύδεται καὶ ἐνταῦθα καὶ ὡς πανταχοῦ. Ἡ Ἐκθεσις τοῦ 1874 λέγει ὅτι σπουδάζω παρὰ τῷ Ziller, ἐπιφανεῖ τῆς Γερμανίας καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λειψίας, ἢ δὲ ἔκθεσις τοῦ 1875, ἧς σκοπίμως οὐδέποτε ποιεῖται μνείαν, ἀναφέρει ὅτι σπουδάζω ἐν Ἰένῃ παρὰ τῷ καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Stoy.

1874 καὶ 1878, ὅτι ὑπότροφος αὐτοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐσπούδασεν ἐν Διδασκαλείοις μαθήματα δημοδιδασκαλικά, διὰ νὰ γείνη δημοδιδάσκαλος, καὶ οὐχὶ ἐν Πανεπιστημίοις μαθήματα ἐπιστημονικά, διὰ νὰ γείνη διδάκτωρ. («Ὁρα «Καιροῦς» ἀριθ. 1821).

Τοῦτο οὐδαμῶς οὐδεμίαν οὐδέποτε ἀνεγράψεν Ἐκθεσις τοῦ Συλλόγου. Τούναντίον, ἀπασαι ἀναγράφουσι κατηγορηματικώτατα οὐχὶ ἀπαξ, ἀλλὰ δεκάκις, ὅτι ὁ «Σύλλογος» βουλόμενος νὰ συντελέσῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν εἰς τὴν θεραπείαν τῆς μεγίστης τῶν ἀναγκῶν τῆς παρ' ἡμῖν δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἦτοι εἰς τὴν σύστασιν Διδασκαλείου, ἱκανοῦ νὰ μορφώῃ διδασκάλους ἀξίους τῆς ἐντολῆς αὐτῶν καὶ τῆς προσδοκίας τῆς κοινωνίας, ἔκρινεν ὅτι πρῶτον πάντων ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς παρασκευῆς διδασκάλων ἱκανῶν νὰ καταρτίσωσι τὴν ἐπὶ τούτων παιδεύσιν τῶν μελλόντων δημοδιδασκάλων. (Ὁρα Ἐκθέσεις 1872 σελ. 95. 1874 σελ. 47, καὶ 48, 1875 σελ. 94, 1876 σελ. 44, 45, 47 καὶ 48, 1878 σελ. 118 καὶ 119. Ἄλλας ἐκθέσεις ὁ Σύλλογος δὲν ἐδημοσίευσεν). Ὅθεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπεφάσισε νὰ πέμψῃ καὶ διατηρήσῃ, ἐφ' ὅσον κριθῆ ἀναγκαῖον, ἐν Γερμανίᾳ δύο νέους διὰ διαγωνισμοῦ. . . . Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἠρίστευσαν οἱ κ. κ. Σπ. Μωραΐτης καὶ Π. Π. Οἰκονόμου, ἀμφοτέροι φοιτηταὶ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς». Τοσοῦτον δὲ ῥητῶς καὶ σαφῶς, κατὰ κόρον μάλιστα, ἐπαναλαμβάνει ὁ Σύλλογος τὴν ἰδέαν ἐν ἀπάσαις ταῖς Ἐκθέσεσιν, ὅτι οἱ ὑπότροφοί του θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τὸ προσωπικὸν τοῦ συσταθησομένου Διδασκαλείου, ὥστε ἀπορεῖ τις πῶς ὁ κ. Παπαμάρκου δὲν βλέπει αὐτὰ τὰ ὄντα καὶ γεγραμμένα, ἀλλὰ βλέπει ὅτι οὐδέποτε ἐρρήθη, οὐδέποτε ἀνεγράφη, καὶ τὸ χεῖριστον, ἐν δημοσιογραφικῇ συζητήσει νὰ ὑπερδιατείνηται ἐν ἀκατονομάστῳ ἀναισθησίᾳ καὶ ἀναίσχυντῃ ὅτι ἔστειλεν ἡμᾶς ὁ Σύλλογος τριτοετείς φοιτητὰς τοῦ ἐνταῦθα Πανεπιστημίου νὰ σπουδάσωμεν παιδαγωγικά ἐπὶ τετραετίαν ἐν Γερμανίᾳ, ἵνα ἐπανελθόντες γίνωμεν δημοδιδάσκαλοι. ! ! Ὅτι δὲ ἐφοιτήσαμεν καὶ ἐν Γερμανίᾳ εἰς Πανεπιστήμια, καὶ τοῦτο ἀναγράφουσι σαφέστατα αἱ Ἐκθέσεις τοῦ Συλλόγου πρὸς λύπην μεγάλην τοῦ κ. Παπαμάρκου μὴ δυναμένου νὰ παραχαράξῃ τὰ ἐντυπα. Ἴδου δὲ τί γράφει ἡ Ἐκθεσις τοῦ 1874 σελ. 90 «Οἱ δύο ὑπότροφοι τοῦ Συλλόγου κ. κ. Σπ. Μωραΐτης καὶ Π. Π. Οἰκονόμου μετέβησαν εἰς τρίτον Διδασκαλεῖον (ἀκαδημαϊκὸν τοῦτο μετὰ τοῦ Πανεπιστημίου συνδεδεμένον) τὸ ἐν Λειψίᾳ ὑπὸ τοῦ κ. Ziller (καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ) διευθυνόμενον, ἔνθα πλὴν τῆς θεωρητικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς διδασκαλικῆς πράξεως μελετῶσιν ἀσκούμενοι καὶ αὐτοὶ, καὶ οὕτω παρασκευάζονται πρὸς εὐδύκμιον ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθειμένης ἐντο-

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων

λῆς». Ἐν δὲ τῇ ἐκθέσει τοῦ 1875 ἀναγράφει ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐκ Γορτυνίας ἔλαβε παράτασιν τῆς ὑποτροφίας αὐτοῦ μέχρι τοῦ Μαΐου 1875, ἵνα τελειώτερον παιδευθῇ τὰ παιδαγωγικὰ παρὰ τῷ ἐν Ἰένῃ διασήμῳ καθηγητῇ τῆς Παιδαγωγικῆς Σχολῆς. Καὶ ὅμως, πάρα πάντα ταῦτα τὰ κείμενα, ὁ γενικός ἐπιθεωρητὴς τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀγωγῆς καὶ παιδείας τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ λέγει καὶ γράφει καὶ ἐν βιβλίοις καὶ ἐν ἐφημερίσιν, ὅτι οὐδέποτε εἰς οὐδὲν Πανεπιστήμιον ὁ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐφοίτησεν ἔχων τὴν Παπαμάρκειον ἀναίδειαν νὰ ἐπικαλεῖται μάλιστα ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τὰς Ἐκθέσεις τοῦ Συλλόγου (!), αἵτινες διαψεύδουσι διαρρήθην αὐτόν, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης.

Μᾶς προκαλεῖ δὲ νὰ δημοσιεύσωμεν τὸ πτυχίον ἡμῶν καὶ τὰ σχετικὰ πρὸς τὸ πτυχίον καὶ τὰς σπουδὰς ἡμῶν πιστοποιητικὰ τῶν διασήμων Γερμανῶν καθηγητῶν. Μάλιστα, προθύμως θὰ πράξωμεν τούτο, καὶ αἴριον μάλιστα ἐν τοῖς «Καιροῖς», εἰάν ὁ γενικός ἐπιθεωρητὴς προκατάβαλλῃ, ὡς εἶναι δίκαιον καὶ πρέπον, τὴν δαπάνην τῆς τυπώσεως. Ἐὰν δ' ἐπιθυμῇ νὰ δημοσιευθῇ καὶ ἡ ἐναίσιμος διατριβὴ ἡμῶν, ἥτις εἶναι γεγραμμένη οὐχὶ ἐν τῇ καθωμιλῆμένῃ γλώσσῃ, ὡς ἡ τοῦ κ. Παπαμάρκου, ἀλλὰ γερμανιστί, καὶ ἥτις πραγματεύεται καθαρώς περὶ παιδαγωγικοῦ θέματος «Ueber die Macht der Erziehung» περὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἀνατροφῆς, εἰς 42 κόλλας, καὶ εἰς τοῦτο συναινῶ, εἰάν ἐξευρεθῶσιν αἱ δαπάναι τῆς τυπώσεως. Ἐὰν δὲ θέλῃ νὰ ἔχῃ καὶ ἰδέαν περὶ τῆς ἀξίας τῆς μονογραφίας ταύτης, ἐν ἣ τὸ πρῶτον ἐξετάζεται ἐν τοιαύτῃ ἐκτάσει ψυχολογικῶς καὶ παιδαγωγικῶς ἡ δύναμις τῆς ἀνατροφῆς, ὡς γράφῃ νὰ σταλῇ αὐτῷ ἡ περὶ ταύτης γνώμη τῶν ἐδικῶν ἀνδρῶν τοῦ ἐν Ἰένῃ Πανεπιστημίου. ἦν δύναται νὰ δημοσιεύσῃ, ἐπὶ τῷ ρητῷ ὅμως ὄρω, ἀπαραιοίητον.

Ἐκ τῶν προχθῆς καὶ σήμερον δημοσιευθέντων, δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ εἰκάσῃ ὁποῖου εἶδους ἐγκλήματα συντελοῦνται ἐπὶ σειράν ἐτῶν εἰκοσι καὶ ἐν τῷ ἔξω Ἑλληνισμῷ καὶ παρ' ἡμῖν, ἃ ἐπήνεγκον ἀνυπολογίστους καὶ ἀνεπανορθώτους ζημίας εἰς τὸ ἔθνος. Ἡ δὲ κοινωνία ὡς ἴδη ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων εἰς ποίαν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν εὐρίσκειται ὁ νῦν γενικός διευθυντὴς τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας τῶν τέκνων τῆς. Ἡμεῖς ἐπὶ δύο ἔτη ἠγωνισθημένον νὰ ἀπομακρύνωμεν αὐτόν ἐκ τῶν παρασκηνίων καὶ ἐπετύχωμεν τέλος νὰ προσελκύσωμεν αὐτόν εἰς τὴν σκηνὴν, ἵνα ἴδωσιν ὑπουργοὶ καὶ πρωθυπουργοὶ, ἵνα ἴδῃ ἡ κοινωνία αὐτόν γυμνὸν πάσης ὑποστάσεως καὶ διανοητικῆς, καὶ ἠθικῆς, καὶ ἐπιστημονικῆς, καὶ πατριωτικῆς, καὶ ἀνθρωπίνης. Πάντα ταῦτα πρέπει νὰ ἀποκαλυφθῶσιν, καὶ θὰ ἀποκαλυφθῶσιν, ἵνα ἴδῃ καὶ θαυμάσῃ καὶ οἰκτιρῇ ἡ κοινωνία, θρηνησῇ δὲ καὶ οἱ διδάσκαλοι ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Παπαμάρκου ὑφίσταται τὸν μέγιστον ἐξευτελισμὸν καὶ τὴν μεγίστην ἐξουθένωσιν ἢ

παιδευσίς τῆς πατρίδος τῶν. Ἡρωϊκὴν μέχρι τοῦδε ἐτηρήσαμεν σιγὴν, ἀλλὰ προκαλούμενοι βαναύσως καὶ ἀδικούμενοι ἀπανθρώπως ὀφείλομεν νὰ ὀμιλήσωμεν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἰανουαρίου 1894.

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΑΝΤΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ

Κύριε Συντάκτα τῶν Καιρῶν,

Εἰς ἀπάντησιν τῶν χθῆς ἐν τοῖς «Καιροῖς» σεμνοπρεπῶς καὶ τούτων, κατὰ τὸ εἶθος, ὑπὸ τοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου περὶ ἐναίσιμων διατριβῶν καὶ διδακτορικῶν διπλωμάτων γραφέντων, δημοσιεύσατε, παρακαλῶ, τὰκόλουθα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ἰανουαρίου 1894.

Πρὸς τὸν κ. Διευθυντὴν τοῦ γραφείου τοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου.

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά,

Ἐν ταῖς ἐν ἔτει 1872, 1874¹⁾ καὶ 1878 δημοσιευθείσαις ἐκθέσει τοῦ καθ' ὑμᾶς Συλλόγου φέρονται περὶ τοῦ ὑμετέρου ἐπὶ τετραετίαν σχεδὸν διατελέσαντος ἐν Γερμανίᾳ ὑποτρόφου κ. Π. Π. Οἰκονόμου ὅτι ἀπεσταλὴ εἰς τὰ ἐν Düsseldorf καὶ Göttingen καὶ Λειψία διδασκαλεῖα «ἐπὶ τῇ ρητῇ ἐντολῇ νὰ διδασκῇ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὰ τῆς δημοδιδασκαλίας» καὶ «σπουδάζῃ καὶ πρακτικῶς ἀσκηθῇ εἰς τὴν διευθύνσιν καὶ διδασκαλίαν προτύπων δημοτικῶν σχολείων²⁾». Ἄν εὐαρεστῆσθε, πληροφορήσατέ με, παρακαλῶ, ἐπὶ τῶν ἐξῆς.

1) Παραλείφθησαν ἐκ προαιρέσεως ἐνόχου αἱ ἐκθέσεις δύο ἐτῶν 1875 καὶ 1876 διότι λέγουσιν ὅτι σπουδάζω εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἰένης.

2) Οἱ ἀναγνώσται πῆς Ἐκπαιδεύσεως ἄς ἴδωσι τὰ ἐν σελ. 201 τοῦ φύλλου τούτου ἀντιγραφέντα ἐκ τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Συλλόγου τοῦ ἔτους 1874, ἵνα θαυμάσωσι τὸ μέγεθος τῆς ψευδολογίας αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν τῇ πρώτῃ ἀπαντήσει του εἶπεν ὅτι μετέβην εἰς τὴν Γερμανίαν, ἵνα σπουδάσω ἐπὶ τετραετίαν καὶ γίνω δημοδιδάσκαλος, μίαν δὲ ἡμέραν κατόπι μὲ προεβίβασεν, λέγων ὅτι μετέβην ἵνα σπουδάσω καὶ ἀσκηθῶ εἰς τὴν διευθύνσιν προτύπων. λησμονῶν ὅτι ἐν ἔτει 1875 διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1877 καὶ ἀπὸ 9 Αὐγούστου ἐγγράφου τοῦ Συλ. πρὸς τὴν Ἐφορείαν Θεσσαλονικῆς εἶχον διορισθῆ Διευθ. τοῦ Διδασκαλ. τοῦ μέλλοντος νὰ προαχθῆ εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς πόλεως, ὡς θὰ ἴδῃ κατωτέρω ὁ ἀναγνώστης, καὶ ὅπερ ἐνήργησεν ὁ κ. Παπαμάρκου νὰ ματαιωθῇ, ἵνα κάμῃ τὸ ἰδικόν του, τὸν τραγέλαφον ἐκεῖνον, ὅπερ ὅμως ἀπέβη αὐτῷ ἀληθῆς Παικτωλός, ἀποφέρων αὐτῷ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ σοφωτάτου καὶ ἐναρετωτάτου καὶ ἀψευδστατοῦ ἐν Θεσσαλονικίᾳ ἱατροῦ κ. Μ. Παπαδοπούλου πεντακοσίας λίρας ὀθωμανικὰς κατ' ἔτος. Καὶ δίκαιον εἶχε ὁ κ. Νικολαΐδης ἀνακράζων ἐν τοῖς Χρονικοῖς τοῦ Συλλόγου ἐν Γαλλίᾳ 1883, σελ. 362. M. Papamarcou est un lutteur

α.) Ὑπάρχει ἄλλη τις, πλὴν τῶν ἀνωτέρω, ἐκθεσις δημοσιευμένη ὑφ' ὑμῶν, ἐν ἣ νὰ γίνεταί λόγος περὶ ἐναίσιμων διατριβῶν καὶ διδακτορικῶν ἐξετάσεων καὶ διδακτορικῶν διπλωμάτων τοῦ ὑποτρόφου ὑμῶν κ. Π. Π. Οἰκονόμου;

β.) Ὑπάρχει ἐν γένει εἰς τὸ ὑπὸ τὴν διευθύνσιν ὑμῶν γραφείον εἰδήσεις τις περὶ ἐναίσιμου διατριβῆς καὶ διδακτορικῶν διπλωμάτων τοῦ εἰρημένου ὑποτρόφου Ὑμῶν;

Εὐελπιστῶν ὅτι θὰ τύχῃ τῶν αἰτουμένων πληροφοριῶν. Διατελῶ μετ' ἐξαιρέτου ὑπολήψεως.

Ὀλως Ὑμέτερος
ΧΑΡΙΣΙΟΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ

Γενικός ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ἀριθ. 12.

Πρὸς τὸν κ. Χ. Παπαμάρκου, Γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Ἀπομακρινόμενοι εἰς τὴν σημερινὴν ὑμῶν ἐπιστολὴν. λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσωμεν ὑμῖν, ὅτι πλὴν τῶν δημοσιευθεισῶν μέχρι τοῦ 1878 ἐκθέσεων τοῦ Συλλόγου, δὲν ὑπάρχει ἄλλη τις τοιαύτη δεδημοσιευμένη, ἐν ἣ νὰ γίνεταί λόγος περὶ ἐναίσιμου διατριβῆς, διδακτορικῶν ἐξετάσεων καὶ διδακτορικῶν διπλωμάτων τοῦ ὑποτρόφου κ. Π. Π. Οἰκονόμου, καὶ ὅτι ἐν τῷ ὑπὸ τὴν διευθύνσιν ἡμῶν Γραφείῳ δὲν ὑπάρχει εἰδήσεις τις περὶ ἐναίσιμου διατριβῆς καὶ διδακτορικῶν ἐξετάσεων¹⁾ καὶ διδακτορικῶν διπλωμάτων τοῦ εἰρημένου ὑποτρόφου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ἰανουαρίου 1894.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου

καὶ Γραμματεὺς
ΑΘ. ΒΡΥΖΑΚΗΣ

Καὶ νῦν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἄς κρίνωσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀναλόγως τῆς λογικῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἕκαστος.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ

Λόγιος ἀνὴρ ἐκ τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἐπιστήμην του καὶ περὶ οὐδὲν ἄλλο, ὡς ἀνέγνωσε

infatigable qui, pendant plusieurs années a victorieusement combattu en Macédoine. Τὸ τοιοῦτον εἶνε τοσοῦτον ἀληθές ὅσον καὶ τὸ ἄλλο, ὅπερ διασχυρίζεται ὁ αὐτὸς ἐπαινήτης τοῦ κ. Παπαμάρκου λέγων περὶ αὐτοῦ. I ne craint pas en Grèce de dire la vérité. Δείγματα δὲ δὲ ἀπὸ καὶ τῆς φιλοπατρίας του καὶ τῆς πρὸς τὴν ἀληθεῖαν ἀγάπης θὰ ἀκούσῃ ὁ ἀναγνώστης πάμπολλα. Διότι ἄνθρωποι τῆς κράσεως τοῦ κ. Παπαμάρκου εἶνε λίαν παραγωγικοί.

1) Εἰς ἡμᾶς γράφει ὁ αὐτὸς ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ Συλλόγῳ ἀναφορά ἡμῶν περὶ δαπάνης διδακτορικῶν ἐξετάσεων ἐκ ταλήρων 66!

τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολὴν τοῦ γραμματέως τοῦ Συλλόγου, ἦν ὁ κ. Παπαμάρκου ἐζήτησεν ὡς τελευταίαν σаницὰ σωτηρίας ἐκ τοῦ βορβόρου, εἰς δν ἐπέπεσε, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὴν ἀγανάκτησιν του καὶ γράψας ἔστειλεν εἰς τοὺς Καιροὺς τὴν ἐπομένην διατριβὴν. ἦν προθύμως καὶ εὐγνωμόνως καταχωρίζομεν καὶ ἐνταῦθα, διότι λογικώτατα ἐξέφρασε τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὴν ἀγανάκτησιν ὅλης τῆς κοινωνίας διὰ τὰ καταγέλαστα καὶ παιδαριώδη ταῦτα τοῦ κ. Παπαμάρκου δικαιολογήματα, ὅστις νομιζομεν ἠδύνατο νὰ κερδήσῃ πλειότερον, εἰάν δημοσίᾳ ὠμολόγει τὸ ἐγκληματὸν τοῦ προσθέτων εἰς τὰς τόσας ἀλλαγὰς αὐτοῦ ψευδολογίας καὶ ἐν ἀκόμῃ ψεύδος ὅτι δῆθεν καθ' ἂν χρόνον ἐγράφε τὴν κατ' ἐμοῦ συκοφαντίαν καὶ τὰς ἄλλας ψευδολογίας δὲν ἦτο εἰς ἑαυτόν διότι εἶχε δῆθεν καταληφθῆ ὑπὸ τῆς ἐνθουσιασμοῦ, ὑφ' οὗ καταλαμβάνονται πάντες ὅσοι εἶναι θερμοὶ θιασώται τοῦ πληξίνου θεοῦ τοῦ υἱοῦ τῆς Σεμέλης.

«Ἀγανάκτησιν ἀληθῆ διεγείρει ἐν τῇ συνειδήσει παντὸς ἀμερολήπτου ἀνδρὸς ἢ καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου ἐπίδειξιν τοῦ διπλώματος αὐτοῦ ἐπιμονὴ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημ. σχολείων εἰς ἀκατανόητα δημοσιεύματα. Πᾶς λογικὸς κρίνων ἀδυνατεῖ νὰ ἐνόησῃ τίνα ποτὲ σχεῖσιν δύνανται νὰ ἔχωσι τὰ χθῆς ἐν τοῖς «Καιροῖς» δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Παπαμάρκου, ὡς ἀπάντησις δῆθεν εἰς τὴν τελευταίαν καταγγελίαν τοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου κατὰ τοῦ τμηματάρχου τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ὡς συκοφάντου καὶ ψεύστου. Ὁ κ. Οἰκονόμου ἐπέδειξε τὸ πτυχίον αὐτοῦ εἰς τε τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα αὐτοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς ὑμᾶς κ. Συντάκτα, καὶ πολλοὺς ἄλλους λογίους. Ἐπέδειξε δηλ. κατὰ τῶν ὕθλων τοῦ κ. Παπαμάρκου πράγματα. Ἀπέναντι τῶν πραγμάτων τούτων τίνα σημασίαν πλέον δύνανται νὰ ἔχωσιν οἱ ὕθλοι τοῦ κ. Παπαμάρκου καὶ ἡ βεβιαίσις τοῦ γραμματέως τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων συλλόγου ὅτι ἐν τῷ γραφείῳ αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει εἰδήσεις τις περὶ ἐναίσιμου διατριβῆς καὶ διδακτορικῶν ἐξετάσεων καὶ διδακτορικῶν διπλωμάτων τοῦ κ. Π. Οἰκονόμου».

Δὲν ἀποδεικνύει λοιπὸν τὸν κ. Π. Π. Οἰκονόμου διδάκτορα τὸ διδακτορικὸν αὐτοῦ δίπλωμα, ἀλλὰ ἢ περὶ αὐτοῦ εἰδήσις ἦν ἔχει ἢ δὲν ἔχει ὁ διευθυντὴς τοῦ γραφείου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων συλλόγου;

Καὶ ὅμως ὁ κ. Παπαμάρκου οὕτω συλλογίζεται! Ἐνῷ δὲ οὕτω οὕτος συλλογίζεται, ἐπικαλεῖται ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐν μὲν τῇ ἀπὸ 14 ἱσταμένου πρώτῃ ἀπάντησει του τὴν λογικὴν καὶ . . . τὰ εὐγενῆ αἰσθητάματα (!!!), ἐν δὲ τῇ χθεσινῇ καὶ πάλιν τὴν λογικὴν τῶν ἀναγνώστων μου. Νομιζομεν ἐπάναγκας νὰ ἐπικαλεσθῶμεν καὶ ἡμεῖς περὶ τοῦ κ. τμηματάρχου τὴν λογικὴν τῶν προϊσταμένων του.»

Πρὸς τὸν Κύριον Ἀθ. Βρυζάκη, διευθυντὴν τοῦ γραφείου τοῦ Συλλόγου κλπ.

Σὰς παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μοι δώσητε ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ Συλλόγου τὰς ἐξῆς πληροφορίες, ὧν ἔχω ἀνάγκην.

1) Ἄν εἶχε γνῶσιν ὁ Σύλλογος ὅτι ἐφοίτων οἱ ὑπότροφοι τοῦ Σπ. Μωραΐτης καὶ Π. Π. Οἰκονόμου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Λειψίας, ἂν ἠρωτήθη ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Λειψίας περὶ τῶν σπουδῶν τῶν ὑποτρόφων τούτων καὶ τίνα γνώμην ἐξέφερε περὶ ἐμοῦ. Τὴν γνώμην ταύτην ἐπεθύμουν νὰ εἶχον πλήρη ἐν τῇ πρωτοτύπῳ γερμανικῇ γλώσσῃ, πιστεύω δὲ ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Ἰωάν. Πανταζίδης νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ μοι δοθῇ ἀντίγραφον τῆς γνώμης ταύτης, ἥτις ἐμπιστευτικῶς δοθεῖσα εἰς τὸν Σύλλογον ζητήσαντα παρὰ τοῦ ἀοιδίου καθηγητοῦ Ziller νὰ ἐκφράσῃ ἢν εἶχε περὶ τῶν ὑποτρόφων τοῦ Συλλόγου γνώμην κτᾶται δι' ἐμὲ μεγίστην σημασίαν ὡς τρανὸν τεκμήριον τῆς φιλοπονίας μου καὶ τῆς ἐπιδόσεώς μου ἐν Λειψία εἰς τὸ ἔργον, ὅπερ ἐστάλην νὰ σπουδάσω.

2) Ἄν εἶχε γνῶσιν ὅτι ἐφοίτων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἰένης. ἐξ οὗ ἔστελλον καθ' ἐξάμηνον καὶ τὰς ἀκροάσεις τῶν σπουδῶν μου καὶ ἂν ἐζήτησα παρ' αὐτοῦ τὰς δαπάνας τῶν διδακτορικῶν μου ἐξετάσεων, τάληρα Γερμανικὰ ββ, καὶ τί ὁ Σύλλογος ἀπεκρίθη εἰς τοῦτο.

3) ἂν ὁ Σύλλογος δὲν με συνέστησεν ὡς διδάκτορα τῆς φιλοσοφίας εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονικίᾳ γυμνάσιον νὰ διδάσκω ἐν τῇ Γ' καὶ Δ' τάξει τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα, ἃ καὶ ἐδίδαξα ὑπακούων εἰς τὸν Σύλλογον καὶ εἰς τὴν παράκλησιν τοῦ γυμνασιάρχου Δ. Δημητριάδου καὶ τῆς ἐφορείας τῶν σχολείων Θεσσαλονίκης.

4) ἂν δύνασθε νὰ βεβαιώσητε ἀπολύτως ἐξ ὀνόματος τοῦ συμβουλίου τοῦ Συλλόγου ὅτι ὁ Σύλλογος οὐδεμίαν εἶδῃσιν οὐδὲ προφορικὴν παρ' ἐμοῦ ἔλαβεν ὅτι ἐγενόμην διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰανουαρίου 1894.

Μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως

Ὁλως πρόθυμος
Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Πρὸς τὸν Κύριον Π. Π. Οἰκονόμου ἐντοῦθα.

Ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ 20 Ἰανουαρίου ὑμετέραν ἐπιστολὴν εἰς ἣν σπεύδομεν ν' ἀποκριθῶμεν.

Καθ' ἃ ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Συλλόγου ἐμφάνεται ἐφοίτησατε κατὰ τὸ ἔτος 1874¹ ἐν τῷ

¹ Ἡ ἐντύπος ἔκθεσις τοῦ 1874 λέγει ὅτι καὶ κατὰ τὸ 1873 ἐφοίτων εἰς τὸ ἐν Λειψία Πανεπιστήμιον.

ἐν Λειψία παιδαγωγικῶ φροντιστηρίῳ¹ τοῦ καθηγητοῦ τῆς παιδαγωγίας Ziller, ὅτις δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ, πρὸς τὸν Σύλλογον ἀπὸ 10 Μαΐου 1874 (ν) κολακευτικῶς ἐξεφράσθη περὶ ὑμῶν, προστιθεὶς ὅτι «εἶσθε εὐφυῆς πρὸς τὸ μέλλον» ἐπάγγελμά σας καὶ ἐπιμελής καὶ ὅτι εἶνε πεπεισμένος ὅτι ἂν δοθῇ εἰς ὑμᾶς ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος πρὸς ἐκπαίδευσιν θὰ ἐκπληρώσητε τὰς «περὶ ὑμῶν ἐλπίδας». («Ὁρα Ἐκπαίδ. σελ. 196.)

Ἐπίσης βεβαιούμεν ὑμᾶς α) ὅτι καθ' ἃ εἶχετε ἀναγγεῖλῃ κατὰ τὸ 1875 ἐξ Ἰένης, ἐφοίτησατε ἐν τῷ αὐτῷ Πανεπιστημίῳ. Ζητήσαντες δὲ τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς διδακτορικὰς ἐξετάσεις δαπάνας παρὰ τοῦ Συλλόγου, δὲν ἐλάβετε ταύτας διότι οὗτος δι' ἐγγράφου τοῦ πρὸς ὑμᾶς ὑπ' ἀρ. 1708 ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου ἠρνήθη τὴν καταβολὴν διότι, ἐπὶ λέξει ἀναφέρει: «δὲν ἐθέλωρ» σεν ἑαυτὸν ὑπόχρεον νὰ καταβάλῃ, οὐδὲ κατέβαλεν εἰς τίνα ὑπότροφον ἢ μὴ μικρόν τι ποσὸν μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἐπάνοδον αὐτῶν καὶ χαρίζομενος, ἀφοῦ πρότερον ἐπέισθη ὅτι ἡ δαπάνη αὕτη θέλει ἀποβῆ χρήσιμος εἰς τοὺς σκοποὺς «τοῦ Συλλόγου»².

β) ὅτι διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 1877 ἀπὸ 9 Αὐγούστου 1875 ἐγγράφου τοῦ ὁ Σύλλογος συνέστησεν ὑμᾶς εἰς τὴν ἐφορείαν τῶν σχολείων τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπως ἀναλάβητε «τὴν ἐν τῷ Γυμνασίῳ διδασκαλίαν τῆς ψυχολογίας καὶ ἠθικῆς καὶ πᾶσαν τὴν παιδαγωγικὴν μόρφωσιν τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου, τῶν προωρισμένων εἰς τὸ δημοδιδασκαλικὸν ἐπάγγελμα»³ ἀλλὰ διὰ μεταγενεστέρου ἐγγράφου ὑπ' ἀρ. 1902 τῆς 27⁴ βρίου 1875 ἀνεκάλεσε τὴν ἀποφασίν του ταύτην προκειμένου νὰ ἰδρυθῇ Διδασκαλεῖον καὶ νὰ χρησιμεύσητε ὡς Διευθυντὴς τοῦ παρ' αὐτῷ προτύπου. Οὐδαμοῦ δὲ ἐν τε τοῖς ἐγγράφοις τούτοις καὶ ἄλλοις, ἐν οἷς περὶ ὑμῶν γίνεταί λόγος, ἀναφέρεται ὅτι εἶσθε διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας.

γ) Ὅτι οὐδεμίαν ἐπίσημον γραπτὴν⁴ εἶδῃσιν ὑπάρχει ἐν τῷ ἡμετέρῳ Γραφείῳ ὅτι ὑπέστητε διδακτορικὰς ἐξετάσεις ἢ ἐγένεσθε διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας. Ἄν τοιοῦτό τι ἀνεκοινώθη προφορικῶς τῷ τότε διευθυντῇ τοῦ Γραφείου ἢ τινὶ τῶν

¹ Ἄγνωσθ, πρὸς τί αἱ περιφράσεις αὗται; Ὁ κόσμος σύμπας ἐνόησε ὅτι ταῦτα πάντα σημαίνουν Πανεπιστήμιον.

² Ὁ κ. Παπαμάρκου διασχυρίζεται ὅτι καὶ αὐτὸς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι οἱ ὑπότροφοι τοῦ Συλλόγου ἔλαβον τὰ ἐξέταστρα, ὃ Παπαμάρκου ἄρα ψεύδεται.

³ Διωρίσθη δηλ. ἐγὼ ὁ κατὰ Παπαμάρκον ἀπλῶς δημοδιδάσκαλος ἐπανακάμψας ἐκ Γερμανίας Διευθυντὴς Διδασκαλείου ἐν Θεσσαλονικίᾳ, προσηρητημένου εἰς τὸ Γυμνάσιον μετὰ μαθητὰς ἐσωτερικοὺς κλπ.

⁴ Σημειωθῆτω ἡ ἀπάντησις τοῦ γραμματέως, ἥτις εἶνε διάφορος τῆς παρὰ τοῦ κ. Παπαμάρκου δημοσιευθείσης.

μελῶν τοῦ Συμβουλίου δύνασθε νὰ ἀπευθυνθῆτε πρὸς αὐτοὺς ἵνα σᾶς τὸ πιστοποιήσωσι¹.

Μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως διατελῶν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου καὶ γραμματέως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Ἰανουαρίου 1894.

ΑΘ. ΒΡΥΖΑΚΗΣ

Πρὸς τοὺς Κυρίους Π. Παπαναστασίου, πρόην τμηματάρχην, νῦν δὲ πρόεδρον τοῦ μετοχικοῦ ταμείου, Βλάσιον Σκορδέλην, πρόην Διευθυντὴν Διδασκαλείου Πελοποννήσου, νῦν δὲ διευθυντὴν ἀνωτέρου ἐκπαιδευτηρίου κορασιῶν ἐν Ἀθήναις, Γεώργιον Δέρβον, καθηγητὴν καὶ ὑφηγητὴν τῆς Θεολογίας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ νῦν γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων ἀνεφύη ἔρια, ἂν ἔχω ἢ δὲν ἔχω πτυχίον διδακτορικόν, ἂν ἐφοίτησα ἢ δὲν ἐφοίτησα εἰς Πανεπιστήμιον. Ἡ ἔρια αὕτη διεξαγομένη ἐν τῇ δημοσιότητι διὰ βιβλίων καὶ ἐφημερίδων ἀπέβη σκάνδαλον, καθ' ὅσον ὁ γενικός ἐπιθεωρητὴς μετ' ὅλην τὴν ἐπίδειξιν τοῦ διπλώματός μου αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων πιστοποιητικῶν μου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, μετ' ὅλην τὴν ἐπίκλησιν τῶν ἐντύπων ἐκθέσεων τοῦ Συλλόγου τῶν Γραμμάτων ἐξακολουθεῖ, εἰ καὶ οὐχὶ πλέον κατηγορηματικῶς, ὡς πρότερον, νὰ με διαβάλλῃ εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ ἐνυπογράφως καὶ ψευδωνύμως, ὅτι δὲν ἔχω πτυχίον καὶ ὅτι οὐδέποτε ἐφοίτησα εἰς Πανεπιστήμιον ἢ μόνον εἰς Διδασκαλεῖα. Ἐπιθυμῶν νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ἄχαριν ταύτην συζήτησιν κατόπιν μάλιστα τῶν ὅσων ἐξεθῆκα εἰς τὴν ἐφημερίδα τοῦ «Καιροῦ», νομίζω ὅτι πρὸς συνεννόησιν μετὰ τοῦ κ. Παπαμάρκου εἶναι ἀνάγκη παρεμβάσεως τρίτων. Καὶ διὰ τοῦτο στέλλω ὑμῖν τὸ πτυχίον μου καὶ τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ καθηγητοῦ κ. Καρόλου Στού, καὶ Σὰς παρακαλῶ νὰ μεταβῆτε πρὸς τὸν γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν δημοτικῶν σχολείων κ. Χ. Παπαμάρκον, καὶ ἀφοῦ δείξητε αὐτῷ ἀμφότερα καὶ τὸ πτυχίον καὶ τὸ πιστοποιητικόν, νὰ τὸν παρακινήσητε νὰ ἀναγνώσῃ αὐτὰ καὶ κατόπιν νὰ ζητήσητε παρ' αὐτοῦ γραπτὴν ἀπόκρισιν ἂν ἔχω ἢ δὲν ἔχω πτυχίον.

Πρὸς τοῦτοις στέλλω καὶ τὰς ἐκθέσεις πάσας τοῦ Συλλόγου τῶν Γραμμάτων καὶ Σὰς παρακαλῶ νὰ ἐπιμενῆτε νὰ δείξη ὑμῖν ἐν τινος ἔτους ἔκθεσις καὶ ἐν τινὶ σελίδι εὐρηταί ἀναγεγραμμένον ὅτι ἐγὼ ἐστάλην εἰς Γερμανίαν, ἵνα

¹ Εἰς τὸν Σύλλογον ἀνεκοινώθη ἐν πληρεξουσιαστικῇ συνεδριάσει, παρόντος καὶ τοῦ κ. Ἰω. Πανταζίδου, ὅτι ἐγενόμην διδάκτωρ, ἀφορμῆς πρὸς τοῦτο δοθείσης. Ἄλλως τοσοῦτον εὐνόητον εθεωροῦν τὸ πρᾶγμα, ὥστε δὲν ἠθέλητα νὰ κάμω θέρυθον, διὰ πρᾶγμα, ὅπερ κατορθοί πάς σπουδαστὴς εἶτε ἐν τῷ ἡμετέρῳ εἶτε ἐν ἑτέροις Πανεπιστημίῳ.

«σπουδάσω καὶ γίνω δημοδιδάσκαλος», ἢ ὅπερ χθὲς ἐδημοσίευσεν εἰς τοὺς «Καιροὺς» «ἵνα σπουδάσω καὶ πρακτικῶς ἀσκηθῶ εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ διδασκαλίαν προτύπων σχολείων».

Πρὸς δὲ τοῦτοις ἐπιθυμῶ νὰ λάβητε παρ' αὐτοῦ πληροφορίες καὶ περὶ τῶν ἐξῆς ζητημάτων.

α) Φρονεῖ ἐν πεποιθήσει ὅτι τὸ ἐν Λειψία σχολεῖον τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων τοῦ καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς πόλεως ἐκείνης ἦτο διδασκαλεῖον, ὡς τὰ ἄλλα Διδασκαλεῖα ἐν Γερμανίᾳ πρὸς μόρφωσιν δημοδιδασκάλων;

β) Διὰ τί, ἀφ' οὗ ἡ ἔκθεσις τοῦ Συλλόγου τοῦ ἔτους 1875 ἀναφέρει ὅτι ἐσπούδαζον παρὰ τῶν ἐν Ἰένῃ καθηγητῶν κ. Stoy, ἐπιμένει λέγων ὅτι οὐδέποτε ἐφοίτησα εἰς οὐδὲν Πανεπιστήμιον; Ἄγνοεῖ ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη ἔκθεσις;

Ἐλπίζω ὅτι θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ παρέμβητε, ἵνα παύσῃ ἄγων ἀπρεπῆς καὶ σκανδαλώδης, καὶ τεθῇ τέρμα πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, ὅστις ἐξευτελιζέται ὑποστηρίζων πράγματα ἀνυπόστατα καὶ εὐεθέλεγκτα, Σὰς ἐκφράζω ἐκ τῶν προτέρων τὰς θερμάς μου εὐχαριστίας, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἰανουαρίου 1894.

Ὁλως πρόθυμος
Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Ο Κ. Χ. ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ
ΟΜΟΛΟΓΕΙ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΥ

Πρὸς τὸν κ. Π. Π. Οἰκονόμου κτλ.

«Ἐκπληροῦντες τὴν ἀνατεθεισάν ἡμῖν ἐντολὴν διὰ τῆς ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου ε. ε. ἐπιστολῆς ὑμῶν, μετέβημεν πρὸς τὸν κ. Χαρίσιον Παπαμάρκον καὶ ἐπεδείξαμεν αὐτῷ τὸ τε διδακτορικὸν ὑμῶν πτυχίον ἀπὸ 9 Ἰουνίου 1875 τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ἰένης, φέρον τὴν σφραγίδα τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν τοῦ τότε κοσμητοροῦ Ἐδ. Στρασβούργερ, καὶ τὸ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1875 πιστοποιητικὸν τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ πανεπιστημίῳ καθηγητοῦ Καρόλου Οὐόλκμαρ Στού, βεβαιούντος ὅτι ἠκούσατε παρ' αὐτῶν τὸν κύκλον τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων καὶ ὑπέστητε τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις μετ' ἐπιτυχίας. Μετὰ τοῦτο ἠρωτήσαμεν τὸν κ. Χ. Παπαμάρκον ἂν ἀποδέχεται ὅτι ὑμεῖς ἔχετε πτυχίον, καὶ ἂν ἀναγνωρίζῃ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ Στού. Ὁ κ. Παπαμάρκος διεζελθὼν μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως ἀμφότερα, εἶπεν ὅτι δὲν δύναται ἀδιστακτικῶς νὰ παραδεχθῇ τὸ πτυχίον καθ' ὅσον ἐν αὐτῷ οὔτε τὰ μαθήματα, ἐφ' ὧν ὑπέστητε τὴν

Συλλόγου τῶν γραμμάτων, παραπέμφας εἰς εσλί-
δας ἀγράφους τοῦ βιβλίου του, καὶ διὰ τῆς διαγω-
γῆς του ταύτης δεικνύων ὅτι θεωρεῖ τὸν λαὸν τῆς
Ἑλλάδος χειρότερον καὶ τῶν Ἀθηναίων, ὃν νομίζει
εὐαπάτητον καὶ μωρὸν, ἀφ' οὗ χιλιάκις κατώρθω-
σε αὐτὸς ν' ἀπατήσῃ ὑπουργοὺς καὶ πρωθυπουργοὺς,
καὶ ἀφ' οὗ καὶ μέχρι σήμερον ἀπατᾷ αὐτούς. Ὅτε
δὲ ἡμεῖς ἐπεδείξαμεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὸ πτυχίον
ἡμῶν, τότε ὁ Παπαμάρκου μετ' ἀναίσχυντίας πάλιν
πρωτοφανοῦς, διετύπωνεν ὅτι ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν
εἰς Γερμανίαν ἦτοί νὰ μὴ λάβωμεν διδακτορικὸν
πτυχίον, καὶ ὅτι ἂν ἔχωμεν τοιοῦτον θὰ εἶναι πλα-
στόν, προεκλείτο δ' ἡμᾶς διὰ τῶν ἐφημερίδων
νὰ δημοσιεύσωμεν τοῦτο. Τότε ἡμεῖς, ὅπως κατα-
σχύνωμεν τὸν συκοφάντην πανηγυρικώτερον, ἐστεί-
λαμεν ἐπιτροπεῖαν ἐκ τριῶν ἀνδρῶν, οὐχὶ ἐχθρικῶς
διακειμένων πρὸς τὸν κ. Παπαμάρκου, ἵνα ἐπιδείξῃ
τὸ πτυχίον ἡμῶν εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν συκοφάντην
καὶ προκαλέσῃ αὐτὸν νὰ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ πτυ-
χίου ἡμῶν, ἂν εἶναι γνήσιον ἢ πλαστόν. Τότε εὐ-
ρέθη εἰς δεινὴν θέσιν ὁ συκοφάντης καὶ ἠναγκάσθη
νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἔχω πτυχίον, παρεκάλεσε δὲ τὴν
ἐπιτροπεῖαν νὰ φεισθῇ αὐτοῦ ἐν τῇ συντάξει τοῦ
πρακτικοῦ, ὅπερ ὁ ἀναγνώστης εἶδεν ἀνωτέρω δη-
μοσιευθέν.

Καὶ εὐλόγως δυνατόι τις νὰ ἐρωτήσῃ πῶς εἶναι
δυνατὸν τοιοῦτος ἄνθρωπος, οἷος ἀπεδείχθη ὁ κ.
Παπαμάρκου, παραχαράκτης τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ
δικαίου θρασυτάτος, νὰ παραμένῃ εἰσηγητὴς τῶν
διαφόρων ὑποθέσεων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Ἐκκλη-
σίας καὶ τῆς Παιδείας; Ποία ἐγγύησις ὑπάρχει ὅτι
αὐτὸς δὲν θὰ ψεύδῃται οὐδένα χαλινὸν ἔχων ἀσυ-
στόλως κατὰ τὰ ἐκάστοτε πάθη του ἢ τὰ συμφέ-
ροντά του, καὶ οὕτω δὲν θὰ κυβεύωνται ἐν ταῖς χερ-
σὶν αὐτοῦ μεγάλα συμφέροντα καὶ τῶν διδασκάλων
καὶ τῆς Παιδείας; Τίνα σεβασμὸν δύναται νὰ ἔχῃ
μετὰ τὴν πανηγυρικὴν πλῆον αὐτοῦ ἀπόδειξιν ὡς
συκοφάντου καὶ ψεύστου σύμπας ὁ διδασκαλικὸς κό-
σμος, ὃν καὶ πρότερον ἐβδελύττετο καὶ ἀπεστρέφετο
διὰ τὰ ἀλλεπάλληλα κακά, ἃ εἰργάσατο ἐν τοῖς
σχολείοις τῆς πατρίδος του, νῦν δὲ ἐτι μάλλον βλέ-
πων τὸ θηριῶδες τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τὴν ῥοπήν
του εἰς τὴν ψευδολογίαν καὶ συκοφαντίαν; Τίνα
προσοχὴν δύναται πλέον νὰ δίδωσιν εἰς τοὺς λό-
γους αὐτοῦ οἱ πολιτευόμενοι, ὅταν ἤξεύρωσιν ὅτι ὁ
τμηματάρχης οὗτος ἀδιαφορῇ τέλει πρὸς τὴν ἀ-
λήθειαν, ἀδιαφορῇ πρὸς τὸν ἠθικὸν νόμον, ἀδια-
φορῇ πρὸς τὸ δίκαιον, ἀδιαφορῇ πρὸς τὸ πρέπον,
ἀδιαφορῇ πρὸς τὸ ἀληθὲς συμφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ
λαοῦ καὶ ὅτι εἶναι ἱκανὸς πλανῶν καὶ πλανώμενος
νὰ δημιουργήσῃ καταστροφὰς καὶ νὰ ἀφήσῃ ὀπι-
σθεν αὐτοῦ χάος;

Καὶ ὅμως τοιοῦτος ὢν ἔχει τὴν τόλμην νὰ ἀπευ-
θύνῃται εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν Ἑλληνικῶν
πραγμάτων καὶ νὰ συμβουλεύῃ αὐτούς νὰ προσέ-
χωσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὁργάνων τῆς δημοσίας

ἐκπαιδεύσεως, χωρὶς νὰ αισθάνηται ὅτι, ἐὰν οἱ
προϊστάμενοι τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων θελήσωσι
νὰ ῥίψωσιν ἐν κᾶν βλέμμα ἐπὶ τῶν γινομένων παρ' αὐ-
τοῦ ἐγκλημάτων ἐν τῇ δημοτικῇ ἐκπαιδεύσει, ὁ νῦν
ῥυπαίων τὸ ἀξίωμα τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν
σχολείων δὲν θὰ ἤξευρε τοῦ νὰ κρυφθῇ, ἵνα ἀπο-
φύγῃ τὰς τιμωρίας τῶν νόμων καὶ τὴν περιφρόνησιν
τῆς κοινωνίας. Τοιοῦτος ὢν ἔχει τὴν τόλμην νὰ ἐ-
ναγράψῃ τὸ ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ Νόμου 487, κατὰ
τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τμηματάρχου, τῶν δῆθεν ἐγκλη-
ματησάντων κατὰ τὸν διορισμὸν μου, τὰ ἄρθρα
393 καὶ 249 κατ' ἐμοῦ, διότι δῆθεν ἄνευ πτυχίου
διωρίσθην καθηγητῆς, ἐν ᾧ πρὸ παντὸς ἄλλου ὅτε
διετύπωνε τοιαύτην συγγερὰν συκοφαντίαν ἐπρεπε
νὰ ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ ἄξιος μυρίων ποινῶν Ποι-
νολόγος οὗτος τὸ περὶ ἐξυθρίσεως καὶ συκοφαντίας
ἄρθρον 28 τοῦ ποινικοῦ Νόμου, ὅπερ αὐταῖς λέ-
ξεις λέγει τάδε. «Ὅστις προσάπτει εἰς ἄλλον ἐν
γνώσει πράξιν τινα, ἥτις, ἐὰν ἀλήθειαν, ἤθελεν
ἐκθέσθαι τὸν ἐνοχοποιούμενον εἰς ἀνάκρισιν, τιμωρεῖται
μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν».

Καὶ τώρα, ὅτε ἀπεδείχθη ὅτι ψεύδεται ὁ Παπα-
μάρκου λέγων, «εἰς οὐδὲν οὐδέποτε πανεπιστήμιον
ἐφοίτησα» διότι ἐφοίτησα οὐχὶ μόνον εἰς ἓν, ἀλλ'
εἰς τρία Πανεπιστήμια, εἰς τὸ τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὸ
τῆς Λειψίας καὶ εἰς τὸ τῆς Ἰένης ἐπὶ ἔτη τέσσαρα
καὶ ἡμισυ σπουδάζων ἐπιμελέστατα· τώρα ὅτε ἀ-
πεδείχθη, ὅτι συκοφαντεῖ ὁ Παπαμάρκου λέγων,
«οὐδεμίαν οὐδέποτε ἐπιστήμην διδάκτωρ ἐγενόμην»,
διότι ἐγενόμην διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας μετ' ἐπαί-
ων τῇ 9 Ἰουνίου 1875 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ
Ἰένης, ἐρωτῶ πάντα ἀμερόληπτον τῆς ἔριδος ταύ-
της θεατὴν νὰ ἀποφανθῇ ἐν: εἰλικρινείᾳ, ἂν ὑπῆρξεν
ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου ἀ-
νώτατος ὑπάλληλος μάλιστα ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς
Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παιδείας τοσοῦτον κακοήθης,
τοσοῦτον ἀναίσχυτος, τοσοῦτον θρασύς, ὅσον ὁ Πα-
παμάρκου! Τοιοῦτον δὲ ὄντα παραδίδομεν εἰς τὴν
χλεύην καὶ εἰς τὴν περιφρόνησιν τῆς κοινωνίας, ἰδίᾳ
δὲ τῶν διδασκάλων, «πρὸς οὓς δύναται νὰ χρησι-
μεύῃ καθ' ἅπαντα τὸν βίον αὐτῶν ὡς ἀμώμητον
παράδειγμα ἀποτροπῆς.»

«Αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν, οἱ Ὀλυμπον ἔχουσι,
ὦ γέρον συκοφάντα. Ταύτης τῆς δίκης οὔτε σὺ μή-
ποτε οὐτ' ἄλλος τις γενόμενος ἐπεύξεται περιγε-
νέσθαι θεῶν, ἢν πασῶν δικῶν διαφερόντως ἑταξάν-
τε οἱ τάξαντες χρεῶν τε ἐξευλαθεῖσθαι τὸ παρά-
παν. Οὐ γὰρ ἀμεληθήσει ποτὲ ὑπ' αὐτῆς οὐχ εὐθὺς
σμικρὸς ὢν δύσει κατὰ τὸ τῆς γῆς βάθος, οὐδ' ὑ-
ψηλὸς γενόμενος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναπήσει, τίσεις
δὲ αὐτῶν τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν εἴτ' ἐνθάδε
μένων εἴτε καὶ ἐν Ἄδου διαπορευθεὶς εἴτε καὶ τού-
των εἰς ἀγριώτερον ἐτι διακομισθῆς τόπον.» Πλάτ.